

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrst 1 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; novice, poslane, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304. Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34. Poštnina plačana v gotovini.

Ognjeni jeziki

Svetopisemska parola o svetem duhu, ki se je prikazal v ognjenih jezikih in razbistril apostole za njihov veliki poklic ima še danes svoj veliki pomen. Tudi danes so ognjeni jeziki potrebni, da se prikažejo nad glavami tistih, ki so poklicani, da širijo in varujejo vero med našim narodom.

Morda ni daleč čas, ko se bo pisala zgodovina slovenskega katoliškega političnega pokreta in ko se pokažejo v vsej luči velike pogoje te napadne politične zamisli.

Ko je pok. Mahnič organiziral prve celice SLS in postavil temeljne kamne takozv. slovenskega katoliškega pokreta, tedaj je izhajal v dobri meri v nekoga osebnega stališča. Kot močna natura si je želel veliko naslednikov, veliko pristaev. Kdor je bil proti njemu, je bil proti veri. Zdelo se mu je, da je najlažje pogoltniti versko življenje s tem, da organizira pristaev v politično stranko. Zamenjal je notranji cerkveni in verski prerod z zunanjo, tehnično, strankarsko organizacijo, s političnim članstvom. In pri tem je tudi pozneje ostalo.

Vse, kar je pozneje sledilo tej dr. Mahničevi zamisli, je temeljilo na dvojni dveh organizacij in ničesar drugega. Niso si stali svetovi, ideje nasproti, marveč voditelji s svojim osebnim voditeljskim interesom, z oblasteljsko nestrastjo. Slo je za dvojni organizirani bataljonov. SLS je hotela premagati nasprotne tako v pogledu števila organizacij, kakor v pogledu javne moči. Zamenj je kazati na zadržaniški pokret, s katerim se postavljajo SLS. Zadržaniški pokret ni prav nič bistveno vezan s programom novokatoliškega pokreta med nami. Načelno vsaj ne. Bi prav lahko nastopal v programu meščaške stranke, socialistične stranke, kake s. inovskoseljske stranke. Zadržaništvo nima nobenega tesnejšega stika z verskostjo kot kakim! Vse tozadevne utemeljitve so brezpredmetne.

Ne smemo končno pozabiti, da je klerikalni pokret pred vojno največ koristil kurijerjem in življenjskim avangardam, ki so stali za SLS. V političnem svojem smislu je SLS pred vojno služila avstrijski dinastični misli ter avstrijski državni ideji. Pozeje je zgodovina te ideje vrgla med staro šaro in ustvarila našo Jugoslavijo.

Naravno je bilo, da se je morala SLS preorjantirati. Žal se je orjantirala iz čistega negativizma ter iz upornosti do napreka nacionalizma proti edinstveni državi ter je zašla na stranpot separatizma.

Tako je katoliška akcija prišla v nasprotje z nacionalno našo državno idejo.

Menda ni treba ponavljati stare resnice, pa tudi moderni komunizem nima prav nobenega stika s katolištvom. In vendar je SLS nekoliko let propovedovala krščansko opravičilo komunizma ter razširjala ta pokret med Slovenci. Tudi v tej točki se je po pokazalo, da obstoja skoro ves program SLS iz zahtev, ki jih namenoma spravljamo v konflikt z vero, ki pa so popolnoma posvetnega in zgodovinskega relativnega značaja. Kakor ne moremo iz vere deducirati za vse veljavni socialni program, tako še manj gospodarski program, najmanj pa državopravni, nacionalni ali kulturno-prosvetni ideal. Vse stvari so prepuščene hladnemu razsudi, da jih rešuje v interesu splošnosti.

Kljub temu spoznanju pa zapazimo, da se predstavniki katoliške cerkve med Slovenci krčevito drže svoje posebne politične organizacije, SLS na veliko škodo verskega življenja med nami, na škodo verskega napredka in poglubitve.

Sedanji debakl SLS se pomotoma pripisuje katoliški cerkvi. Voditelji te cerkve stoji pač v prvih vrstah SLS in jih torej po pravici zadeva patriotska, gospodarska in socialna kritika njihovega dela in programa.

Koliko sil se na ta način cepi in odvraca od strogo poklicnega verskopovednega poslanstva! Koliko ponesrečenih poizkusov v političnih in gospodarskih zadevah izhaja iz SLS, mesto da se njeni duhovniki posvetijo res strogo verski svoji misli in vabijo ljudi k notranji poglubitvi, ne pa k enostavnemu materialnemu članstvu k SLS!

Tako vidimo, da se je versko življenje med Slovenci v zadnjem desetletju mehaniziralo in da nekako propada. Nič več ne srečujemo tistih velikih verskih ljudi, kakršni so živeli pred tridesetimi, štiridesetimi in več leti ko še ni bilo sluhne ne duha o modernih klerikalni politični organizaciji.

Proračun za leto 1925/26

Celokupni izdatki 11 milijard 910 milijonov. — Proračunsko ravno vesje.

— Beograd, 30. maja. (Izv.) Finančni minister je predložil narodni skupščini državni proračun za leto 1925—1926. Kakor znano, državni proračun teče od 1. aprila do 31. marca prihodnjega leta. Proračun izkazuje na izdatkih celokupni znesek 11 milijard 910 milijonov. Dohodki znašajo ravno toliko, tako da državni proračun izkazuje popolno ravnovesje. Finančni odbor se je včeraj razdelil na tri sekcije po 10 članov. Vsaki sekciji je dodeljen gotov del proračuna v razpravo. Prva sekcija pregleda proračun min. predsedstva in ministrstev za zun. stvari, za notranje,

za finance, za poljedelstvo in vode, proračun vrhovne drž. uprave, državnih dolgov in rezervnih kreditov. Druga sekcija obravnava proračune ministrstev za pravosodje, prostvo, za šume in rudnike, za narodno zdravstvo in za vere. V ta odsek je izvoljen tudi posl. dr. Ljudevit Pivko. Tretja sekcija pregleduje proračune ministrstva prometa, javnih del, pošte in brzojava, trgovine in industrije, socialne politike in ministrstva za izenačenje zakonov. Predsednik te sekcije je samostojni demokrat dr. Svetislav Popović.

Zadnji napor HSS za vstop v vlado

Stališče ministrskega predsednika. — Pismo St. Radića kralju.

— Beograd, 30. maja. (Izv.) Za danes ob 11. dopoldne je napovedana seja min. sveta. Dopoldne je prišel v predsedstvo min. sveta predsednik parlamentarnega HSS posl. Pavle Radić ter zaprosil za razgovor z min. predsednikom. G. Pašić je Pavla Radića sprejel. Dobro informirani politični krogi trde, da poskušajo radićevci z vsemi sredstvi in vplori doseči, da se jim omogoči vstop v vlado in tako sodelovanje pri državnih poslih. Min. predsednik namerava po informacijah Vašega dopisnika odgovoriti voditelju radićevcev, da mu naj napreje podaja točna pojasnila, kaj oni umevajo pod terminom »sporazum«, kako žele, da se ta sporazum izvede, kakšne so njih specialne želje in zahteve in kakšno

je njih načelno stališče ne samo v gospodarsko-prosvetnih problemih, marveč tudi v državno-političnih. Nekateri politični krogi trde tudi, da je Pavle Radić prinesel iz Zagreba posebni pismi Stepana Radića, naslovljeni eno na Nj. Vel. kralja in drugo na min. predsednika. Pismo na kralja je Pavle Radić že izročil na merodajnem mestu, pismo na Pašića pa izročil danes min. predsedniku. Davidovičeva »Pravda« danes resignirano naglašja, da so radićevci pripravili na vse mogoče koncesije, da se jim omogoči vstop v vlado. Pripomniti pa je treba, da morajo radićevci pred vsem pokazati primerno in nedvomno kvalifikacijo za vodstvo državnih poslov.

Narodna skupščina

Predložitev državnega proračuna. — Nadaljevanje razprave o kmetijskih kreditih.

— Beograd, 30. maja. (Izv. Ob 11.30) Današnja seja poteka mirno brez vsakih incidentov. Parlamentarni položaj je normalen. Opozicija je neenotna in v njenih vrstah vlada depresija. Davidovičevci in klerikalci so potisnjeni popolnoma v ozadje in ne prihajajo v nobeno kombinacijo.

Skupščinski predsednik je današnje sejo otvoril ob 9.30 dopoldne. Poset je malo števil. Po prečitnem zapisniku in njegovi odobrenju je skupščinsko predsedstvo sporočilo vsebino pisma fin. ministra dr. Stojadinovića, s katerim predlaga narodni skupščini državni proračun za leto 1925/26 in finančni zakon k temu proračunu. Skupščinsko predsedstvo je dalje sporočilo, da vlada odgovori na interpelacijo klerikalne-

ga kluba o izvozu poljedelskih produktov in živine takoj ko interesirana ministrstva zbera za to potrebne podatke. Po nekaterih pojasnilih je skupščina prešla k nadaljevanju razprave o kmetijskih kreditih.

Posl. Moskovljevič (zemljorad.) je govoril podlugo uro proti zakonu, kritizirajoč vladno politiko glede zadružništva. Za njim je govoril radićevac dr. Krajec. V imenu vlade odgovarja na kritiko opozicije samostojni demokrat Demetrovič, ki je znan kot strokovnjak v zadružništvu. Radi binkoštnih praznikov je bila današnja seja slabobiskana in je prihodnja določena na torek 2. junija z istim dnevnim redom. Računati je, da sprejme narodna skupščina zakon o kmetijskih kreditih v tork.

Ureditev prometa med državami Male antante

Važne konference v Beogradu. — Prihod češkoslovaške delegacije.

— Beograd, 30. maja. Prometni minister Anta Radićević je včeraj sprejel delegata od Društva narodov strokovnjaka v prometnih vprašanjih g. Sommerwella. Med državami Male antante se v najkrajšem času sklenejo posebne prometne konvencije, tako med Češkoslovaško in Jugoslavijo na eni strani in Rumunsko in Jugoslavijo na drugi strani. Pogajanja z rumunsko delegacijo so že pričela in je pričakovati, da pride že dne 2. junija do sklenitve prometne konvencije. Rumunsko zastopajo pri posvetovanjih strokovnjaki Concesco Zaripoten in načelnik finančnega ministarstva Luca.

Zunanji minister dr. Ninčić se je včeraj vrnil iz Velikega Bečkereka. Iz Prage je prispel tudi češkoslovaški poslanik g. Jan Seba s češkoslovaško delegacijo, ki ima nalogo voditi pogajanja za sklenitev posebne prometne konvencije med obema državama. Zunanji minister dr. Ninčić je včeraj sprejel češkoslovaško delegacijo, ki se mu je zahvalila za priprave sprejem od strani vodilnih krogov. Naša delegacija, ki vodi pogajanja s Češkoslovaško, obstoja iz načelnika prometnega ministarstva g. Avramovića in iz strokovnjakov Kukića, Deroca in Cuginuta.

Kongres Orjune v Beogradu

— Beograd, 30. maja. (Izv.) Že včeraj dopoldne so prispeli v Beograd glavni delegati Orjune iz raznih pokrajin. Včeraj in danes so v glavnih prostorih Orjune pod predsedstvom dr. Leonetića interna posvetovanja direktorja. Po poročilih iz Sarajeva so prispeli tja včeraj Orjunaši iz Dalmacije. V impozantnem sprevodu z zastavami in godbo na čelu so priredili nacionalistično manifestacijo po glavnih ulicah Sarajeva. Udeležba Dalmatincev je naravnost veličanska. Po popročilih iz Zagreba prihajajo tja posamezne skupine nacionalistov iz hrvatskih krajev in se danes v skupnem vlakcu odpravljajo proti Beogradu. V Beogradu je že danes opažati zelo ži-

vami in godbo na čelu so priredili nacionalistično manifestacijo po glavnih ulicah Sarajeva. Udeležba Dalmatincev je naravnost veličanska. Po popročilih iz Zagreba prihajajo tja posamezne skupine nacionalistov iz hrvatskih krajev in se danes v skupnem vlakcu odpravljajo proti Beogradu. V Beogradu je že danes opažati zelo ži-

Veliko vprašanje je, ali zadostuje za cerkveno in versko življenje prosvetna politična organizacija in politično članstvo, ali niso na mestu morda globlje, duhovne metode?

V naši katoliški akciji, kakor se imenuje to pogošno pojmovanje verske renesance v modernem času, tli tudi nekoliko boljše življenje. Pred očmi teh ljudi lebdi ideal stranke in države, ki bi državljanom kratkoročno diktirala socialne instinkte ter prisilila narod, da živi po verskih predpisih. Toda dosedaj

vahno vrvenje. Nekateri listi simpatično pozdravljajo kongres. Program kongresa je v glavnih črtah ta: Kongres traja od 30. maja do 2. junija. Prvi dan sprejem gostov. Zvečer danes velika manifestacija akademskih Orjun v dvoranji Uranije. Jutri v nedeljo dopoldne sprejem gostov iz Hrvatske in Slovenije. Po sprejemu formacija velikega spreveda, ki koraka z vsemi zastavami po glavnih ulicah do voznenske cerkve, kjer je svečano blagoslovljenje in

razvitje prapora »Orjune« za mesto Beograd in za paliljsko predmestje. Po razviti nadaljevanje spreveda do glavnega sedeža. Dne 1. junija dopoldne glavno zborovanje Orjun. Posebne deputacije odputuje na Avalo in v Topolo. Deputacije poklonijo krasne vence, spleteno iz cvetja posamihi pokrajini, na grobove kralja Petra Osvoboditelja, na grob neznanega junaka in na grob padlih junakov na pokopališču.

Pretirane vesti o napetosti med Jugoslavijo in Grško

Grozeč vojni konflikt? — Članek grškega generala. — Pred zaključitvijo grško-jugoslovenske pogodbe.

— Beograd, 30. maja. (Izv.) Razni inozemski listi so priobčili vznemirljive vesti glede baie napetih razmer med Jugoslavijo in Grško. Ti listi so zatrdili, da se nahajajo pogajanja med Grško in našo državo neposredno pred prelomom in da so se nasprotja med obema državama glede Soluna tako poostрила, da je pričakovati prekinjenje diplomatskih stikov med obema državama. Vse te vesti so brez vsake realne podlage. Temelj na branju, ki ga je nedavno tega priobčil v nekem atenskem listu general Kallaris. V tem članku je general zgradil na predpostavki, da zahteva Jugoslavija kondominij v Solunu, trditve, da je v tem slučaju vojna med Jugoslavijo in Grško neizogibna. Ako bi tudi Grško ugodila jugoslovenski zahtevi in dovolila v kondominij, bi neizogib-

no prišlo do oboroženega konflikta med obema državama, kakor to dokazuje kondominij v Solunu med zavezniškimi državami v balkanski vojni, kateri kondominij je bil na to prvi povod za krvav obračun med belyimi zavezniki leta 1913. Prav takšen položaj bi nastal tudi sedaj. — Inozemski listi se izvajanja generala Kallaris, nanašajoča se na bodočnost, izrabili, kakor da bi govoril o sedanosti in krube iz njega sedaj politični kapital. Ni treba biti posebno bistroumen, da človek ve, da je članek grškega generala samo teoretične važnosti in da nima praktično pravega pomena. Ta članek ne more nikakor vplivati na potek grško-jugoslovenskih pogajanj, ki se bodo v kratkem nadaljevali in kakor vsi znaki kažejo v doglednem času tudi uspešno zaključiti.

Politični režim na Bolgarskem

Nove usmrtnitve

— Sofia, 29. maja. Sofijske oblasti so po tainih agentih izvedele, da se v nekem selu skrivajo trije emisarji tuje države. Pri speli so tja preko Jugoslavije. Skrivali so se v selu Vretnica. Rez. poročnik Čuparinov je prispel po nalogu sofijskih oblasti z večjim oddelkom in agenti v selo ter začel poizvedovati za emisarji. Posrečilo se mu jih je izslediti. Razvil se je med obe obema strankama hud boj in streljanje. — Emisarjem se je posrečilo ubiti poročnika Čuparino in nato pobegniti. To je prvi slučaj, da so revolucionarji ubili oficirja po atentatu v sv. Nedelji.

Danes popoldne je bil objavljen razglas, da bodo jutri ob 4. jutraj na dvorišču centralne jetnišnice obsejani nekateri revolucionarji, med njimi lija pop Petrov in Ivan pop Čundjev. Obja sta bila rodom iz Metohije in sta kot makedonska begunca ubila nekega narednika. Justifikacija je tajna. Prisostvovati ji morajo vsi kaznjenci.

Amundsen najbrže na severnem tečaju

— Milano, 29. maja. Po vestih, ki jih prejema brežični »Corriere della Sera« direktno z ladje »Fram« blizu Spitzbergov, je zelo verjetno, da se je Amundsenov polet na severni tečaj posrečil in da raziskuje sedaj Amundsen geografične in druge polarne razmere na severnem tečaju. Že pri svojem odhodu je Amundsen, kakor se sedaj doznav, opozoril svoje prijatelje, da ostane v slučaju legega vremena delj časa na severnem tečaju in da rabi svoj polet za širše znanstvene preiskave. Zdi se, da je sedaj Amundsen ustvaril to namero in da ni nobenega poviada dvomiti v uspeh njegove sedanje antarktične ekspedicije.

BOJI V MAROKU

— Pariz, 29. maja. Položaj v Maroku je neizpremenjen. Dne 15. t. m. je doživel sovražnik v bivanskem gorovju težke izgube. Do 1000 mrtvih in ranjenih. Opažati je, da je navdušenec za voditelja vstašev Abd-el-Krima precej upadlo.

ZAUPNICA FRANCOSKI VLADI

— Pariz, 30. maja. (Izv.) Včeraj je parlament sprejel zaupnico vladi, v kateri odobrava njeno mirovno politiko, ki sloni na narodnem poverenju z dne 11. maja lani

skega leta in ki je bila z volitvami 3. in 10. maja t. l. znova potrjena. Obenem izraka zbornica zahvalnost francoskim četam, ki se bore v Maroku za mir.

ODGOVOR ZAVEZNIKOV NEMČIJI — DANES.

— Pariz, 29. maja. Poslaniška konferenca je sklenila, da izroči jutri odgovor za veznikov na načrt garancijskega pakta, ki ga je predložila Nemčija. V glavnem gre tudi za izpraznitev kölnske cone, oziroma ruhrskega ozemlja. V smislu sporazuma, sklenjenega med Francijo, Belgijo in Nemčijo se izvrši izpraznitev ruhrskega ozemlja dne 16. avgusta t. l.

— London, 29. maja. (Izv.) Reuterjeva agencija poroča, da je angleški zunanji minister izgotovil v glavnih potezah odgovor, ki ga pošlje Franciji z ozirom na njen načrt varnostnega pakta. Odgovor Anglije bo v smislu dosedanjih poročil precej kratek in se bo omejeval na glavne točke.

Gojenje ljubljanskega lioja v Beogradu.

— Beograd, 30. maja. (Izv.) Gojenke Gospodarske šole ljubljanskega lioja so včeraj razgledale dopoldne zanimivosti prestolice. Dopoldne so posetile pod vodstvom ravnatelja Antona Jurga in voditelja ge. Jerice Zemljanove vse tri muzeje. Popoldne si razgledale dvor in vse njegove apartamente. Ogledale so si tudi dvorni botanični vrt. Popoldne je priredil gojenkam na čast čajnjaki industrijalec Dukaniović. Danes si ogledajo Topčider. Košutnjak, bvarno sladkorna in odputujejo pozneje v Pančevo. Gojenke ostanejo še nekaj dni v Beogradu. Nastanjene so v domu učiteljskega srednjega šol.

POGODBA GLEDE POTNIH LISTOV MED AVSTRIJO IN NEMČIJO PODPISANA.

— Berlin, 30. maja. (Izv.) Po daljših pogajanjih, ki so se vršila med avstrijsko in nemško vlado, je bila včeraj podpisana pogodba glede potnih listov. Glasom te pogodbe se uvažajo med obema državama razne potne olajšave. V bistvu pa je propadel predlog od strani nekaterih avstrijskih organizacij, ki so predlagale med obema državama popolno ukinitve potnih listov.

KONKORDAT Z VATIKANOM

— Rim, 30. maja. (Izv.) Jugoslovenska delegacija, ki ima voditi pogajanja z Vatikanom glede sklenitve definitivnega konkordata, je včeraj prispela v Rim. Predsednik delegacije dr. Voja Janić se je včeraj sestel s poslanikom dr. Smolako in nato z državnim tajnikom Gasparijem.

Minister Beneš odpotoval v Zenevo

Praga, 29. maja. s. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je danes ob 11. odpotoval v Zenevo.

Borzna poročila.

— Danes borze niso poslovale. Včeraj nam je tiskarski skrat napravil iz curiškega dnarja 9.45 mesto 8.45, kar naj cepljeni čitatelji blagohotno oprostijo.

Kaj je nam nujno potrebno?

Naša poročevalska in informacijska služba je pod vsako kritiko. In vendar ji nam bila bolj potrebna, kakor katerikoli drugi državi. Toda merodajni naši krogi nimajo prav nobenega smisla za to napravo in menijo, da se lahko tudi moderna Jugoslavija zadovolji z onim istim starim »presbijojem«, kakršnega je imela predvojenska kraljevina Srbija, češ, kar je bilo za Srbijo dobro, bodi dobro tudi za kraljevino SHS.

V tem zastarelem prepričanju so hoteli uničiti to, kar se je po prevratu s težkim trdom in z nemalimi žrtvami ustvarilo na tem polju v Ljubljani in v Zagrebu. Za pretvezo tej modernemu človeku docela neumljivi odredbi so vzeli pomisleke finančne narave, češ, da povzročajo službeni novinski uradi držav prevelikanske stroške, ki baje niso v nobenem razmerju s koristmi, katere ima država od teh naprav. Da je tako naziranje popolnoma pogrešeno, nam ni treba še posebej poudarjati.

Tako smo se srečno iznebili naših »novinskih uradov« in poročevalska služba je postala zopet monopol takozvanega »presbijoja«. Toda ta »tiskovni urad« je pravi lucus a non lucendo, zakaj s tiskom nima prav nič opraviti. »Presbijo« je samo urad za demantiranje, namesto da bi bil ustanova, ki bi imela v rokah vesoljni tisk v državi in bi poleg tega lahko še odločila in vplivala na poročevalno službo, namenjeno za inozemstvo.

In kaj je posledica? Vsi naši listi so prišli hoteli ali nehoti v odvisnost od tujih novinskih podjetij vzdrževati si morajo na vseh koncih in krajih drage investitije vlada pa je izgubila najuspešnejše sredstvo, s katerim je lahko po svoji volji kolikor koli vplivala na časopisje in njega pisavo. Da pomenja to

veliko škodo za državo, bo priznal vsakdo, ki ve ceniti ogromno važnost časopisja v našem javnem življenju.

Kakor pa nimajo naši merodajni krogi nobenega razumevanja za moderno ureditev poročevalske službe doma, tako nimajo tudi prav nobenega smisla za pravilno informiranje inozemstva o naših razmerah in o naših političnih dogodkih. To polje ravnodušno ali bolje rečeno lahkomišlensko prepuščajo naši državi sovražnim tujim izvestiteljem in domačim svojim političnim nasprotnikom. Da se pod takim pogojem širi o naši državi v inozemstvu naitendencioznejše stvari, je povsem umljivo. Ali je potem čudno, da priobčujemo na primer češki listi pod pečatom službene »Českoslovske tiskovne kancelarije« kot suho zlato vesti opozicijskih listov »la Slovenec« o odstopu Pašičevem, o njegovem nasledniku dr. Ninčiču, o sporih med radikali in samostalnimi demokrati, o razkolu v radikalnem klubu in kar je še takih bajk, ki se dnevno varé v klerikalno - davidovičevski kuhinji v Beogradu?

Skraini čas je že, da sprevidijo na odločilnih mestih v Beogradu, da tako ne gre in tudi ne sme več iti dalje!

Kakor drugim državam, tako je tudi nam potrebna moderna urejevana poročevalska služba!

Zato uredite nam čim najprej našim razmeram primerne, vsem modernim zahtevam odgovarjajoče novinske urade, našim poslaništvom v glavnih inozemskih središčih pridelite novinarske atašeje, ki pa morajo biti po poklicu novinarji in vsestransko izveščani v svojem poslu!

Ali se najde kdo v vladi, ki bo razumel in zastopal važnost tega perečega vprašanja?

dati radikale kot verolomne ljudi, ki ne drže besede. Najlažje stališče bi v tem boju imeli samostalni demokrati, ki bi zrasli na stroške radikalov in demokratov, pa tudi radičevcev. Dobro bi uspele tudi druge opozicijske skupine, morda tudi frankovci na račun radičevcev.

Nova skupščina bi imela zopet večje število manjših strank, počale bi se stare in pojavile se nove.

Do takega rezultata bi privedla kratkotrajna zveza RR.

Tudi je ta kombinacija tehnično težko izvršljiva, ker je vodja radičevcev zaprt in glavni odbor v preiskavi zaradi jako težkih paragrafov. Treba bi bilo abolicirati sodno postopanje, a to je težko. Človeka zapreti, potem izpustiti, potem vzeti v vlado, potem vreči iz vlade, potem morda zopet zapreti... to demoralizira in ubija avtoriteto države. Pomiloščenje ali abolicija in ta mestu, če je predmet ali krivično delo samo likvidirano ali konsumirano. Politični krivec se lahko pomilošči, če so se politične prilike toliko izpremenile, da stvar, katero je zagrešil, ni več zločin ali da je vsa izgubila svoj praktični pomen. To pa se ne more še reči o Radičevem slučaju.

Nekaj drugega bi bilo v slučaju, če bi radikali pristopili k celemu Narodnemu bloku. V tem slučaju bi Narodni blok sam imel večino brez radičevcev in radičevci bi ne mogli ničesar izsiljevati. Ako bi jim pozneje ne bilo več

všeč, bi lahko zopet izstopili. Toda dvomljivo je, da bi bili radičevci zadovoljni s tako kombinacijo.

Radičevce je treba sedaj smatrati za normalno politično stranko, ki gre do lahko v vlado in s katerimi se lahko delajo vse kombinacije.

Teoretično bi bila tudi mogoče kombinacija: radikali + kakšna druga zanesljiva skupina + radičevci. Samo da ni mogoče najti take skupine.

Ne sme se torej na podlagi izjave Radičevega Pavleta pričakovati celega preokreta v naši notranji politiki. Z eno samo izjavo ni mogoče ustvariti takega preokreta. To bi bilo nekaj abnormalnega. Vzrok bi bil veliko premahen za tako veliko pojav. Preokret more povzročiti samo razmeroma močan in trazen pokret, a ne ena sama izjava — ako ni ta izjava samo simptom pokreta, ki se je že izvršil.

Vsekakor pa ostane Pavletova izjava velevažna stvar, ki ima lahko ogromne posledice. Predvsem je to fakt, katerega ni mogoče več izbrisati in preko katerega ni mogoče več nazaj.

Če pojde Radičeva stranka naprej po liniji, katero je ta začrtala, bo pač najbrž izgubila del volilcev, a sama se bo vedno bolj razvijala v domačo hrvaško kmetijsko stranko, s katero bo mogoče delati kombinacije.

Če pa pojde dalje po vijugasti poti, bo nastopila disorijentacija v stranki in razkroj.

Julijska krajina

— Iz Komna. V borovem gozdu blizu Komna se vrši 7. junija velika ljudska veselica na prostem, pri kateri sodeluje nič manj kot 15 društev.

— Odvetnik dr. Josip Stanič. V sredo je umrl v Vidnu, pozabljen in zapuščen, v starosti 72 let, odvetnik dr. Josip Stanič, rodom iz Bat na Banjski planoti. Po dovršenih gimnazijskih in visokosolskih študijah, ki jih je polagal z odliko, se je doktor Stanič prvotno nastanil v Tolminu, pozneje je otvoril odvetniško pisarno v Gorici, kjer je ostal do svojega odhoda v Egipt. Dr. Stanič je nastopil tudi politično prevel kandidaturu pri zadnjih deželnozborskih volitvah po starem volilnem redu. Propadel pa je z malimi glasovi. Po tem se politično ni več udeleževal. Pač pa si je pokojnik stekel velike zaslugе za priznanje slovenščine kot uradnega jezika na

goriški sodnji. Goriški Slovenci se imajo največ njemu zahvaliti, da je bila slovenščina v devetdesetih letih priznana kot enakopraven uraden jezik z italijanščino in nemščino. Okolu 1. 1900. je dr. Stanič zapustil odvetniški poklic ter se preselil v Egipt, kjer je osnoval neko hotelsko podjetje, ki se pa ni obneslo. Par let pred izbruhom svetovne vojne se je vrnil v Gorico in pričel znova z odvetništvom. Kmalu pa je moral tudi on v begunstvo. Po končani vojni se je zopet nastanil v Gorici. — Nekoč odlični odvetnik in govornik, pa tudi z odvetništvom ni imel sreče. Ves strit in duševno izmučen se je pred leti preselil v Vidnu, kjer ga je sedaj dohitela odrednica — smrt. Pokojnik je bil sošolec dr. Mahnič in drugih znamenitih slovenskih mož. Naj mu bo lahka tuja zemlja v Vidnu!

Slavno obdobje se opozarja na ščetarske izdelke domačega proizvoda. Slikarski čopiči — plesarski čopiči — židarski čopiči — žimnate metle, stroji za parkete ter raznovrstne ščetke po znižanih cenah.

ANTON ŠIMENC

Realjeva cesta št. 2

1641

Politične vesti

— »Prerojenje v Kristu«. »Slovenec« je nedavno tega trdil, da je treba prepuustiti vzrojo mladine izključno našim duhovnikom, pa bo takoj prenehala med ljudstvom sedaj vladajoča demoralizacija. Kakšna bi bila ta vzgoja, nam v bengalski luči osvetljuje ta-le slučaj: Dne 17. maja je bil v Jaremini sokolski, dne 24. maja pa orlovski zlet. Na orlovski svečanosti je imel cerkveno propoved župnik Vračko iz obmejnega St. Ilja. Svojo propoved je zaključil z vsklikom: »Starši, premislite dobro, v katero organizacijo pustite svoje dečo...«

Pustimo onim »mrhovino«... vi, mladenci orli pa vstajajte, kjer se pije živa Kristusova kri!« Takšno božje besedo oznanjajo naši gospodje duhovniki, ki se po nemarnem proglašajo za »božje namestnike!« Pa pravijo, da je župnik Evald Vračko še eden najtolerantnejših in najbolj liberalnih naših duhovnikov! In če že ta na prižnici, kjer bi se morala oznanjati zgolj ljubezen do bližnjega, proglašala politične nasprotnike za »mrhovino«, kaj uganjajo v hramu božjem še drugi duhovniški fanatiki? — Ne, ne, prijatelji »Slovenec«, v takem duhu se ne vrši »prerojenje našega ljudstva v Kristu«, tako se ne dviga demoralizirano ljudstvo na višjo stopnjo npravnosti, tako se ljudstvo po svojih

verskih učiteljih spravila v brezno nemoralnosti in srčne posurovelosti!

— Koalicija Narodnega bloka, ki je bila pred dnevi znova potrjena, imenuje današnji »Slovenec« »rastoče ohlajevanje med radikali in samostalnimi demokrati!« Kaj, ko bi si »Slovenec« ohlajeval raji svojo bujno fantazijo z ledenimi obkladki da ne izgubi popolnoma čuta za resničnost?

— Ta je dobra! Državno pravdnštvo je prepovedalo nadaljnje izhajanje muslimanskega lista »Pravda« v Sarajevu, ki je nekak pobratim ljubljanskega »Slovenca«, kar se tiče demagogije in ljudskega sleparjenja. »Slovenec« poroča, da so sedaj predlagali izdajatelji za branjene »Pravde«, naj izdajajo muslimanski avtonomisti nov list, in sicer z naslovom »Nepravda«. Zadel so resnico na glavo! Saj je že dosedaj vsebila bila nepravda, neresnica, kakor bi bilo n. pr. dobro, da se ljubljanski »Slovenec« odslej piše za »Neslovenca«, kajti škodil je že toliko Slovencem in tuje ne more najhujši Neslovenec in kakor ne »Neslovenec« — to bi bil res pravi naslov ljubljanskega »Slovenca!«

— Slabe delavske plače in naša industrija. Pod tem naslovom prinaša »Naprej« uvodni članek, v katerem trdi pisec, da je treba iskati vzrok ne toli-

ko v sedanjih kritičnih razmerah, kakor v, po njegovem mnenju, neracionalnem gospodarstvu naše industrije. Članek navaja, kako delavstvo toži, da so marsikateri obratni neracionalni, da ni vse glede organizacije dela v redu itd. Nočemo v podrobno ugotovitev resničnosti tega opazovanja. Veselimo pa se članka kot takega, ker je prvi prispevek k spoznanju potrebne notranje kooperacije med delavstvom in industrijo. Če bo delavstvo v smislu tega članka uvidelo, da lahko v lastnem interesu sodeluje pri notranji izpopolnitvi industrijske produkcije in da mora temu primeroma tudi politično nastopati, potem pride sama od sebe tudi sanacija delavskih in delovnih razmer ter mezd in plač!

— Avstrijci hočejo združitev z Nemčijo. Na zboru vsenemske stranke v Avstriji, ki se je vršil preteklo nedeljo na Dunaju, je imel predsednik avstrijskega parlamenta dr. Dinghofer velik govor, na katerem je razpravljal o vprašanju združitve Avstrije z Nemčijo. Izjavil je med drugim: »Pristaše donavske federacije v Avstriji lahko prestejemo na prstih obeh rok. Celo nasprotnik združitve bivši ministrski predsednik dr. Hussarek ceni pristaje združitve v Avstriji na 95 % vsega prebivalstva. Vsenemci ideje združitve Avstrije z Nemčijo ne bodo nikdar izdali, če tudi bodo morda prilagodili svojo taktiko danim razmeram. Temu smotru je bilo tudi posvečeno njegovo in podkanclerja dr. Franka potovanje v Berlin. Dr. Dinghofer je zaključil svoj govor z izjavo: Združitev je in ostane na pohodu, prebivalstvo Avstrije in Nemčije to hoče in te volje ne bo trajno mogla zadržati nobena sila na svetu. Svetovni red ni danes nikakor tako težek, da bi ga mogli smatrati za stalen. Tudi za nas zopet pride čas, ko z železno doslednostjo izvedemo svojo voljo.« — Ako uvažujemo, da zavzema Dinghofer odlično mesto v avstrijskem političnem življenju, saj je predsednik avstrijskega parlamenta, moramo tej njegovi izjavi pripisovati veliko politično važnost.

— Zaveza, pogodba z Grško. Grška vlada je dala grški delegaciji v Beogradu, ki jo pogajanja za sklenitev zavezniške pogodbe, navodila, da naj naznani jugoslovenski vladi, kako Grška ni v položaju sprejeti jugoslovenskih zahtev glede svobodne cene v solunskem pristanišču in glede zeleznice proge Gjevgelija Solun. Grški zastopniki imajo te zahteve najodločnejše obiti. Če Jugoslavija še dalje vstraja pri svojih zahtevah, tedaj bo grška vlada primorana pogajanja prekiniti.

Prva javna tombola v Ljubljani

Da tombola niso novejšega izvora, dokazuje dejstvo, da je bila prva tombola v Ljubljani že pred 47 leti. »Slovenski Narod« z dne 8. oktobra 1. 1878. je priobčil o prvi tomboli sledeče poročilo: Prva javna tombola, katere se je vršila v nedeljo popoldne na Kongresnem trgu pri Zvezdi, bila je jako srečno podjetje. Okolu 10.000 igralcev in gledalcev se je bilo zbralo na omenjenem velikem trgu, v Zvezdi in sosednjih ulicah, in sledili so vsi z le mogočeno pozornostjo igri. V zadnjih trenutkih pred početkom prodaj je odobr še vse karte tako, da jih je spečal deset tisoč. Igranje se je vršilo potem v redu in kar je bilo srečnih dobitnikov tern, kvatern in kvintern, odpravljeni so bili jako hitro. Pri tomboli pak so se oglašili štirje dobitci ob enem, in ker je le dvema med njimi mogoče dobiti tombolo, bili bi imeli zbrebati, ali opustiti so vsi vadijanje, misleči, bolje mali »drž ga« nego veliki »lovi ga«, in razdelili obe tomboli med seboj v štiri jednake dele po 37 srebrnikov. Podjetje je bilo novo v Ljubljani, in zato je privabilo mnogo občinstva iz vseh krogov, in sodimo tudi, da se bo de še večkrat obneslo, ako se napravi pri nas. Ljudem je bilo jako všeč. Kakor se nam poroča, so ljudje v Trstu in na Laškem pri tacihi prilikah surovi in insultirajo dobitnike. Pri nas je bilo ljudstvo pač veselo, ali mirno in taktiko. Nekoliko živžiga je bilo okolu odra onim, ki so se »blamirali« meneč, da so dobili, a so se le zmotili. Pa še to živžiganje izhajalo je po večjem od nekoliko laških delavcev. Da so se številke tudi nemško, in sicer včasih prej nemško, nego slovensko izključivale, je bilo prav nepotrebno v Ljubljani. Prodanih je bilo 10.000 narejenih tablic po 20 kr. Podjetje je zaslužilo okoli 1200 goldinarjev. Za Ljubljano mnogo.

OSKAR H.

Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

Tako rezko ji je zdrnilo to vprašanje z njenih ustnic, da se je čutil prizadetega. »O tem nisem razmišljal, princezinja. Ko ste me sedaj vprašali, mi je stvar prišla na misel. Ne bom dovolil, da bi me stric potiskal ob steno!«

»Tega ne smete nikdar storiti, visokost. Vaše pravice so utemeljene in jaz bi nikdar ne mogla ljubiti moža, ki se da oropati svojih pravic.«

»Meni jih ne bo nihče oropal, princezinja!« Njegov mehki obraz je navzel odločen izraz. »Ljubiti me morate, princezinja!«

Lahko, obožen usmev je smuknil preko njenega lica.

»Ne govoriva o tem, visokost, ker ne veva, ako smeva med seboj stopiti v kako razmerje.«

V tem trenutku je dvignil roko, kakor pri pri-segi. »Marsikaj ni tako dragoceno, da bi je za vsako ceno hotel doseči. Zato me smatrajo ljudje za slabika, ki je brez svoje volje. Prisegam vam, princezinja, da postanete moja žena, ako me uslišite. Nobena druga! Tako gotovo, kakor živim!«

Nemalo je dolgo, ko je obšla rdečica. Dekli-

ška sramežljivost je nadvladala, dekle je stala pred snubečim možem in princezinja je pozabila na zlati sen bodočnosti. »Visokost, molčite!« je mlo prosila. »Ne vem še, vendar, ako vas smem uslišati. Verjamem vam, da pošteno mislite, toda vi ne veste, ako boste mogli premagati vsa nasprotstva, ako imajo z vami druge načrte.«

»Ali sem orodje brez volje, princezinja, da bi smel delati samo po tujih načrtih?« je vzklikal nadvojvoda. Iz njegovih velikih oči je govorila poštena jeza. Razburjenost ga je delala bolj krepkega in energičnega, kakor je bil v resnici. Prav dobro mu je pristojala ta razburjenost.

Princezinja Zita je svoje temne oči upirala v tla. Ko je z vročim pritiskom zopet segel po njeni roki, je nalahko vztrepetalo njeno vitko telo.

»Princezinja!« je silil poseče v njo, »dajte mi samo znak, da me hočete uslišati in jaz hočem premagati vse zapreke, ki se stavijo na pot naši srčni zvezi.« Nežno je potegnil nase trepetajoče telo in ji šepnil v uho: »Ljubim te, Zita, tako neizrečno te imam rad.«

Z blaženim smehljajem mu je zrla v oči, lahek poljub, lahek kakor dih je čutil na ustnicah in odhite la je...

Na grajski terasi pod rdečebelno črtastim šotrom sta sedeli in čebljali dve dami. Nadvojvoda in namajša nadvojvodinja Marija Terezija in vo-

vodinja Parmška, sestra Braganza, kakor so ju imenovali v dvornih krogih.

Nadvojvodinja je naslanjala glavo, katere snežnobeli lasje so stali v zanimivem nasprotju z njenim južnim tipom, ki so ga kazale poteze v obrazu, na robnaslanjača in se s svojimi suhimi prsti igrala z lorijskono verzičjo.

»Pravim ti, Marija Antonija, za Zito bi bil Karl sijajna partija. Končno so otroci grofice Chotkové vendarle npravnorodni in Karel je najbližji dedič cesarskega prestola. Res ne vem, kaj bi bilo tu še razmišljati!«

Vojvodinja-vdova je vzkliknila: »Saj nisem prav nič v dvomih, da bi bila to za Zito sreča, toda kaj porečeta k temu stari gospod v Schönbrunnu in stric v Belvederu? Brez njiju dovoljenja se Karel ne sme ženiti!«

Marija Terezija je kljubovaje dvignila glavo. »Ti si preplašljiva, Marija Jožefa je tudi s tem zadovoljna in je vesela, da sem ji predlagala Zito. Boji se samo Margaretę danske. Starca bomo že pridobili, in z gospodom stricem v Belvederu bomo tudi opravili. Že zadnjič enkrat sem potrkala na njegova vrata, ne da bi se dogodilo, da bi se moj predlog glede one ženitve odbil. Delaš si v tem oziru odločno prevelike skrbi!«

»Ako Karel ni več svoboden, ali ako se je morda skrivaj že poročil? Kaj potem? Takšni slučaj se čisto dogajajo. Zita je tudi čisto posebne narave,

često je samostojna in neprisporna za nasvete.«

Nadvojvodinja je prikimala z glavo. »To mi ni nič ugaja. Ona je smotrena in odločna v dejanju. Zato bi rada, da bi vzela Karla. On potrebuje pametno, energično žensko, ki mu bo dajala hrbenost. Jožesa ga je vzgojila nekoliko preveč nesamostojnega. On je dober in mehkosrčen, toda občutljiv. Dostopen je vsem vplivom. Zanj bi bila naravnost sreča, ako bi dobil Zito. Da bi bil kje drugje vezan, ne verjamem. Živel je veselo in bil vedno židane volje, toda resnih afer se je vsikdar izogibal. Prav zaprav mu ni mogoče ničesar očitati. On je vsekoli pošten, kar pa ni mogoče trditi o vseh njegovih bratrancih.«

Vojvodinja je delala obraz, kakor da bi ne hotela verjeti. »Toliko zgodbo so že o njem pripovedovali. Z Micij Lorenzovo je prišlo celo do javnega škandala.«

»Neumnost! Živel je, kakor živi vsak mladenič. Z Lorenzovo je bila stvar celo prav kumična. Jožesa sama mi je pripovedovala to zgodbo. Ni bilo nič hudega!«

Princezinja Zita je prihajala po terasnih stopnjah z lahkimi koraki. Njen belod obraz je bil zardel, njene črne oči so se še bolj poglabile in žarele v radostnem bleisku. Obe stari dami sta z nekim presenečenjem zrla na razburjeno devojko. Mati je za-tegnjeno pripomnila:

Prijateljem usmiljenosti in narodnega zdravja!

Prijateljem Rdečega Križa!

Vojne bede in nesreče povzročile so osnovec društva Rdečega Križa. Boda in trpljenje se ne končajo z vojsko: Tudi v času mira potrebna je pomoč Rdečega Križa. Od dobrote svojih sotrdnikov in prispevkov usmiljenih ljudi živi Rdeči Križ in odgovarja svojemu vzvišenemu cilju.

Na eni izmed mednarodnih konferenc društev Rdečega Križa v Ženevi po svetovni vojski je bilo rešeno, da vsako nacionalno društvo Rdečega Križa posveti en dan v letu v celi svoji državi delu za pridobivanje sotrdnikov in nabiranje prispevkov za podporo siromašnim in ubogim.

Tudi naše društvo Rdečega Križa prejelo je na sebo to dolžnost ter je v svojih pravih stavilo posebno tozadevno odredbo. Na podlagi teh pravil odrejen je kot dan našega Rdečega Križa

8. junij, dan poroke N. V. Kralja Aleksandra I. in N. V. Kraljice Marije, visokih pokroviteljev društva Rdečega Križa kraljevine SHS.

Organizacija našega Rdečega Križa še ni toliko razvita niti močna, da bi brez pomoči in najvišjih organov v državi mogla odgovarjati svojem vzvišenemu cilju. Radi tega se je glavni odbor Rdečega Križa obrnil s prošnjami na gospode ministre: ver, prosvete, narodnega zdravja, vojske in mornarice in notranjih zadev, da z razpisom priporočijo svojim organom v državi, da pomagajo in sodelujejo skupno z oblastmi, okrožnimi in krajevnimi odbori, kakor tudi z ostalimi prijatelji Rdečega Križa, da se tako doseže čim večji uspeh.

Odborom Rdečega Križa, ki so že organizirani, kakor tudi onim, ki se bodo ob priliki društvenega dne organizirali, prepušča se, da slobodno razvijajo svoje delo po lokalnih razmerah. Glavnemu odboru je čast opozoriti samo na nekatere okoliščine, ki bodo koristnejše za pravilnejše in uspešnejše delo:

1. Delo za pridobivanje sotrdnikov in za pobiranje prostovoljnih prispevkov treba izvršiti s kolikor mogoče malo stroški in s pomočjo Podmlatka Rdečega Križa.

2. Prireditelj v glavnem predavanja o cilju in delu Rdečega Križa: v šolah, cerkvah, sinagogah, mošejah, vojašnicah in na drugih mestih, ki so dostopna prebivalstvu. Vzbujati čim večjo ljubezen celega naroda do Rdečega Križa, da bi s svojimi pri-

spevki in sodelovanjem omogočil Rdečemu Križu dati čim večjo pomoč v času vojske, kakor tudi v slučaju velikih nesreč: povodni, potresov, požarov, lakote, nalezljivih bolezni itd., da si bo mogel nabaviti in vedno imeti na razpolago v svojih skladiščih dovolj sanitetskega materiala, da bo mogel pripraviti čim večje število strokovno izobraženih bolničark, da bo mogel vzdrževati sanatorije, dome za onemogle starke in starce, sirote in zapuščene otroke, v obče, da bo v stanju v čim večji meri pomagati siromašnim in ubogim.

3. Zavzemati se za to, da se prispevki pobirajo pri vseh društvenih slojih. Na dan Rdečega Križa se morajo pobirati prispevki v celi državi, ne samo v mestih, ampak tudi po vaseh. Samo na ta način, da je cel narod udeležen pri dajanju prispevkov, se bo mogla, neopušteno za poedince, zbrati večja vsota denarja, s katero bo mogoče dati tudi večjo pomoč.

4. Pooblastila za pobiranje prispevkov se smejo dati samo osebam, ki bodo v stanju pravočasno položiti točen obračun, koliko in od koga so prejele prispevke. Imena darovalcev se morajo objaviti v »Glasniku društva Rdečega Križa«.

5. Najdalje do 1. julija se morajo poslati glavnemu odboru v Beogradu vsi prispevki z imeni darovalcev, kakor tudi izčrpan poročilo o celokupnem delu pridobivanja sotrdnikov in pobiranja prispevkov.

6. Prispevke je treba poslati neposredno glavnemu odboru, a tam, kjer obstoje organizacije Rdečega Križa, treba izvesti istočasno dotični okrožni, odnosno oblastni odbor, kolikar je vsota nabrana in poslana glavnemu odboru.

7. Glavni odbor Rdečega Križa bi bil zelo hvaležen sotrdnikom pri pridobivanju članov in pobiranju prispevkov, ako bi oni poleg poročila o svojem delu na dan Rdečega Križa javili glavnemu odboru, kakšne potrebe bi se, zlasti v zdravstvenem obziru, v dotičnem mestu mogle najprej lahko in brzo pokriti.

Čim bolj energično in živo se bodo sotrdniki na dan Rdečega Križa zavzemali, tim večja pomoč se bo mogla davati.

Pomagajte nam pomagati!
Glavni odbor društva Rdečega Križa kraljevine SHS.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:
Začetek ob 20. zvečer.
Sobota, 30. maja: Lizistrata. Red D.
Opera:
Začetek ob 20. zvečer.
Sobota, 30. maja: Zaprt.
Nedelja, 31. maja: Brivec bagdaski. Izven.

Slavosni dnevi na pariški razstavi

(Od našega pariškega dopisnika)
Pariz, koncem maja.

Lepi pomladni dnevi privabljajo vedno več obiskovalcev v mednarodno razstavo: bila je že uradno odprta, a še veselo, malo hudomušno ljudstvo, ki se prav rado ponorčuje iz kake stvari, če mu je le prilika dana. In tako je bilo s to razstavo: bila je že uradno odprta, a še vedno ne gotova, in letelo so puščice z marsikatero strani.

Toda danes so obiskovalci že prepričani, da je drugače, kajti precejšen del razstave je že gotov, tako da v enem dnevu že ni več mogoče pregledati vseh paviljonov, ki so odprti.

Vstop stane 2.50 fr., toda pred vhodi v razstavo dobite pri »camelotih« (pocestnih prodajalcih) karte že za 2 franka. Ko vstopimo na Place de la Concorde skozi mogočni vhod, ki ga tvorijo šest velikih stolpov, se nam ponujajo postrežki z vozički, da nas vozijo po vsej razstavi. Ker imamo hvala Bogu krepke noge, jo čvrsto mahne-mo mimo njih in se izgubimo v množici, ki valuje na vse strani. Takoj izprevidimo, da nam bo treba več dni, da si vso razstavo natančneje ogledamo.

Na desni in levi dnu iz restavracij vesela godba, a mi hitimo naprej po košati kostanjevi aleji, da pregledamo velikanski prostor z vseh strani in tako dobimo celoten utis. Množica gleda neotvorne paviljone skoraj z istim zanimanjem, kot otvorene: videti hoče prazne dvorane, v katerih bodo pozneje stvari razstavljene. Restavracije so polne gostov, ki so jih privabili udobni naslanjači, hladilne pijače in godba.

Ženske se nastavljajo v dolgih vrstah, da morejo vstopiti v male palače, kjer so razstavljene obleke, klobuki, cipke, kožuhovina in svilna. Ne izpuščijo ne enega teh modnih paviljonov na razstavi. Vanje hodijo elegantne Parižanke dan za dnem, kot so navajene posejati modne oddelke v velikih magazinih. In tako si domišljajo, da uiso izgube dotičnega dne.

Pred sovjetskimi paviljonom, ki ima svojo čudno, bizarno arhitekturo, ki pa še ni otvoren, pada iz množice marsikatera zanimiva opazka. Če imajo ti zidovi, kot v Moskvi, oči in ušesa, bodo videli marsikateri zasmehljivi obraz in čuli pikre besede. »Komunisti se norčujejo iz umetnosti«, pravi mimoidoči, »sovjetska umetnost se nikoli ne bo pri nas udomila.«

Neverjetno, koliko ljudi se gnete v restavraciji za čimkarije! Morda samo za to, da vidijo domiselnosti tujih mest?

Iz vseh štirih vliodov dere v razstavo nepregledna množica. Utrujenim so stoli in naslanjači na razpolago, toda za te je treba plačati najmanj 30 oziroma 50 centimov. Na opekah in tramovih paviljonov v gradnji pa sedijo rodbine z več otroci, za katere bi že sedenje samo na stolih samo stalo malo svetlobo. V kotu za nekim napol dograjenim ozirom sedijo na deskah mati s štirimi otroci, napaja jih z vodo iz vodovoda. V dobrodrušnem tonu prav eden mimoidočih hudomušnežev: »Da, da, Bog blagoslovi rodbine s številnimi otroci, a li-mnade in pogaj jim pa ne daje!«

Partizani pilotirajo po razstavi svoje znanje in sorodnike iz dežele. Tu vidite starke s pečo (coiffe), ki se krčevito drži svojega pariškega vodnika ali vodnice, boječ, da se ne izobudi, in obdružuje razstavljene čare. Tu čujem vsa francoska narečja in mimogrede nam done na ušesa angleške, italijanske, slovanske in arabske besede.

Jugoslovenci z napetostjo pričakujemo slavosni otvoritev našega paviljona, ki bo, če ne pride kaj posebnega vmes, 27. t. m. Se sedaj je pred našim paviljonom shajališče naše pariške kolonije, tu se srečavajo stari znanci iz Srbije, Hrvatske, Slovenije, Bosne, Dalmacije ...

P. V. B.

— Orfeo Catala. Te dni potujejo po Evropi najboljši zbor španskega polotoka, Orfeo Catala iz Barcelone. Najprej je nastopil v Rimu, od koder potuje sedaj v južno Nemčijo, kjer nastopi v Münchenu. Nemški kritik Marsop hvali ta zbor kot najboljši v Evropi. Vodja zborja je nadarjeni španski glasbenik Louis Millet. Zbor šteje 250 članov. Zanimivo je, da poje ta zbor sede okoli dirigenta. Vodja tega zborja upravlja tudi dečke, da na ta način izrazi menavne glasovne barvne efekte. Orfeo Catala izvaja najraje katalonske narodne popevke in sicer v katalonskem narečju, ki je zelo slšno provensalskemu. Poleg narodne pesmi pa izvaja tudi moderne zbor-ske skladbe in goji tako cerkveno kakor posvetno glazbo od Palestrine in Vittoria do Debussyja, Ravela in Rich. Straussa.

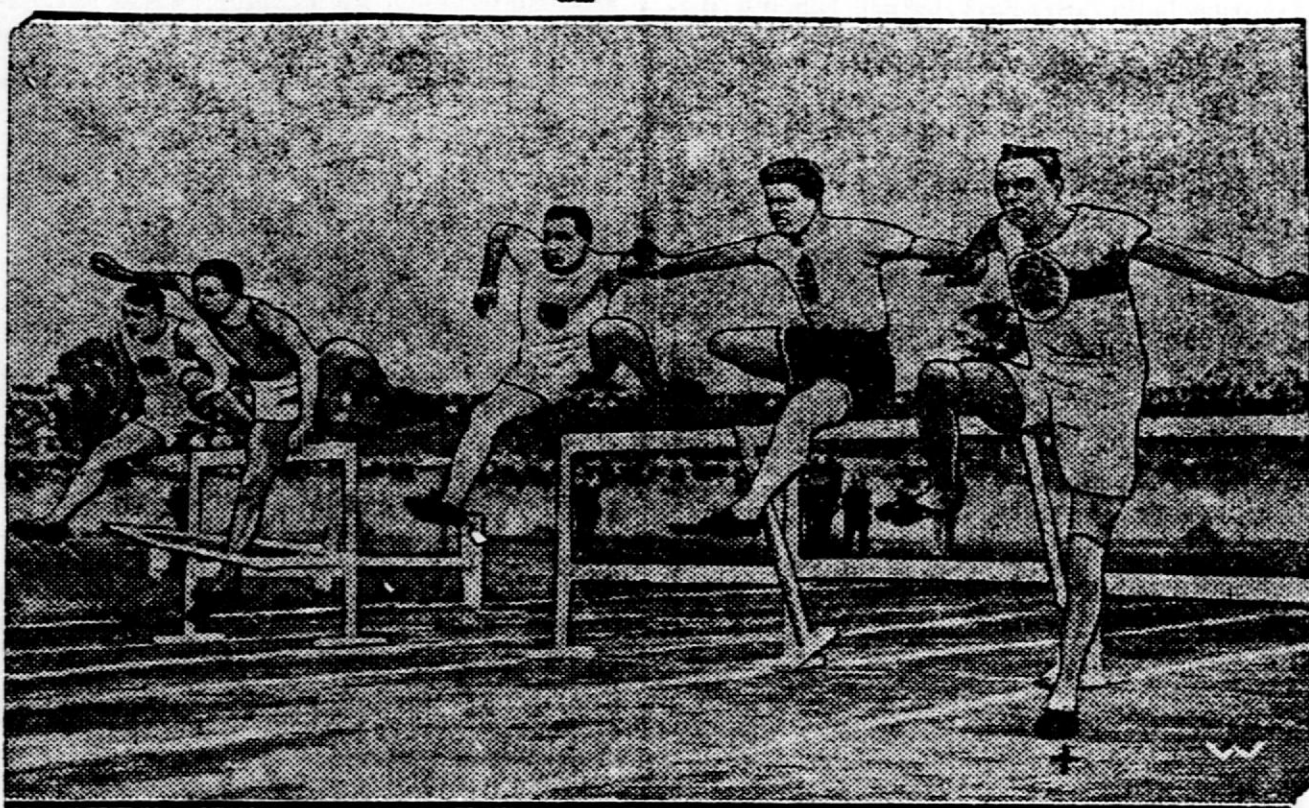
— Zbori. Mesečna revija za novo zborovsko glasbo. Urejuje Zorko Prolovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Izšla je junjska številka, v kateri je objavljena na šestih straneh E. Adamičeva balada za mešani zbor »Vrloga nevesta« na narodno besedilo. »Zbori« so v kratkem času svojega obstoja nudili naročnikom izbrane težnje in lahke pesmi za koncertne vzporede. List se zbog lepe vsebine sam priporoča. Naročite ga po dopisnici na naslov pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani.

— D. Janko Polec: Kraljestvo Ilirije, prispevek k zgodovini razvoja javnega prava v slovenskih deželah I. del (z eno kartico). Splošna knjižnica, znanstvena zbirka št. VI. V Ljubljani 1925. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 340. Cena broš. Din 150, vez. Din 165. — V slovenskih deželah, ki so tvorile del Napoleonovih ilirskih pokrajin, so se izvršile po avstrijski zasedbi (večinoma med leti 1814—1818). Kranjska je takrat dobila svoje meje, ki smo jih bili vajeni do polpreteklega časa, ustanovila se je primorska pokrajina, razmejila Goriška. V celokupni opravi so se tedaj izvršile prenosne, ki so podlagi upravnim prilikam, ki jih imamo še danes

v naših pokrajinah, a so služile tudi za vzor reformam, katere so se v drugih deželah bivše monarhije izvedle šele po l. 1848. Doslej so bili vzroki teh teritorialnih sprememb in upravnih prenosov njihov obseg in organi, ki so jih zasnovali in izvršili, docela neznani. Pisec si je postavil nalogo, da te razmere razjasni. Na temelju obilnega netiskanega gradiva, ki ga je nabral v arhivih na Dunaju in v Ljubljani, je skušal v uvodnem poglavju orisati upravne razmere, ki so nastale po francoski okupaciji na Kranjskem, nezadovoljnost prebivalstva in njene vzroke, sploh prilike, ki v mnogem oziru spominjajo na prva povojna leta. Pokazal je kako so bila vsled te nezadovoljnosti postavljena organizacijska oblasti in nam predstavljajo možne, ki so postavili temelji upravi v naših deželah, pa smo jih doslej komaj po imenu poznali. V daljšem poglavju nam predločuje natančen potek teritorialne uredbe in razmejitev Kranjske, Primorske in Goriške, razvoj vprašanja o pripadnosti ilirske Hrvatske in končno postanek in konec ilirskega kraljestva. Pisec dokazuje, da je bila prvotno tej državno-pravni tvorbi, avstrijski Iliriji namenjena velika politična, paralizirani vpliv Rusije v jugoslovenskih deželah na zunaj in zmanjšati vpliv Ogrske na znotraj. Na to novo kraljestvo so bile usmerjene prvotne vse reforme, tako da je zgodovina teh reform, hkrati tudi zgodovina ilirskega kraljestva. Zanimivo je tretje poglavje, ki vsebuje razvoj upravne razdelitve Kranjske. Početek občin in zlasti razdelitev dežele v okraje je s posebnim ljubeznijo pojasnjena. Postanek in preoblikovanje vsakega posameznega sodnega okraja na Kranjskem je

iz spisa priredno. Oris tega razvoja prikazuje tudi razloge, ki so bili merodajni na tvorbo posameznih okrajev. Mnogo jih pri spremenjenih gospodarskih in prometnih razmerah ne prihaja več v poštev. Ta del knjige je nedvomno tudi praktično-upravnega pomena za prihodnost. Razvoj okrajne razdelitve poudarja tudi karta, ki je priložena knjigi in jo je po pisčevih navodilih okusno in točno narisal g. Slavoj Dimnik v Mariboru. Zadnje poglavje knjige tvori še oris prenosne deželnih stanov kranjskih. Viri stanovskega prava na Kranjskem in stanje deželnih stanov ob francoski okupaciji so tu prvič očitani. Zanimivo je, kako so pri prenosu deželnih stanov po francoski okupaciji delovali že ideje novega reprezentativnega sistema. Prvič zveemo tukaj, da se je razpravljalo tedaj o skupnih ilirskih stanovih, ki bi nedvomno imeli v narodnostnem pogledu velik pomen, ko bi se bili uresničili. Priloga knjige vsebuje razdelitev Kranjske v okrajne gosposke, v glavne občine in podobine z navedbo števila prebivalstva, kakor je bila leta 1817. Za poznejši čas je moral pisatelj prihraniti prikaz cerkvenih, šolskih, finančnih reform in oris kmetijske vprašanja v tej dobi. Knjiga podaja važen prispevek k naši domači zgodovini in osvetljuje še povsem temno in neobdelano dobo. Zato bo ta, po svoji vsebini povsem singularen spis velikega pomena za raziskovanje in spoznavanje naše javne in upravno - pravne zgodovine le-te kot bogata zbirka redkega materiala, nego tudi kot kritična obdelava te za razvoj slovenskih dežel prevažne in doslej kaj malo znane dobe. Knjiga se dobiva pri založnici Zvezni knjigarni v Ljubljani.

Sport

MEDNARODNA TEKMA PETIH MEST NA ŠTADIJONU V BERLINU. Amsterdam, Oslo, Rim, Budimpešta in Berlin so si stali v nedeljo nasproti v lahkoatletski tekmi. V teku na 110 m je zmagal zastopnik Berlina Trosbach (+).

Ilirija : Venezia (Benetke)

V nedeljo in ponedeljek, igrišče Ilirije, začetek ob 17.30.

Z AC Venezia poseti Ljubljano eno boljših nogometnih klubov stare Italije. Ker utegne biti ta poset merodajen za razvoj nadaljnjih stikov med našimi in italijanskimi klubi, je treba, da mu posvetimo vsi poklicni faktorji posebno pozornost. Slučajno gostuje istočasno v Splitu »Hellas« iz Verone, ki je mogla lani poraziti Hajduka z nič manj kot 4:0. Kakor se nadeja Hajduk, da bo mogel jutri izravnati ta neuspeh, tako tudi Ilirija, ki stoji med prvimi klubi v državi, gototo ne bo hotela zamuditi te prilike, da pripomore k izboljšanju slovesa jugoslovenskega nogometa, ki v Italiji vsled slabih nastopov raznih jugoslovenskih klubov do sedaj ne uživa onega ugleda, ki mu sorazmerno pripada. Ilirija si stavi s tem sicer ne lahko, toda hvalje-no gled njeni dobri igrači proti Sturmju in Gradjanskemu, da jo bo znala rešiti v zadovoljstvo naše sportne javnosti. Moštvo Venezije stoji pod vodstvom dunajskega internacionalca Sedlačka in je sestavljeno telesno jako krepkih, simpatičnih igralcev, ki so deloma že nastopali reprezentativno za Benetico in Gornjo Italijo, kapetan moštva, le-va zvezda Murattini, tudi že v državni reprezentanci. Slika moštva je izstavljena danes v izložbi trgovine Magdič. V naslednjem podajamo nekoliko rezultatov, ki dokazujejo, da predstavlja Venezia kvalitativno prvorazrednega protivnika, ki je v stanu podati najlepšo igro. Dosegla je 2:3 vodilnemu klubu Italije Bologna FC 2:3, proti prvorazrednim klubom Hellas (Verona) 2:2, Padova 2:0, Spal (Ferrara) 1:1, Mantova 1:1, proti Vicenzi, vodilnemu klubu II. divizije, 4:1, isti izid proti prvemu klubu Trsta UST. Graški AK je izgubil o božiču proti Veneziji z 1:2. Kot reprezentančni team Benetke je igrala V. z avstr. reprez. moštvo na njegovem povratku iz Španije 2:6. — Predtekme: v nedeljo ob 16. Ilirija rez. : Jadran komb., v ponedeljek Ilirija jun. : SK Krakovo.

Naši rekordi v plavanju

50 m juniori: Vlado Smokvina (Viktoria, Sušak) 29 sek.
50 m juniorke: Slava Krišković (Viktoria, Sušak) 35.8 sek.
100 m prsa juniori: Ivo Pavelić (Concordia, Zagreb), 1.28.5 sek.
100 m slob. stil seniori: Robert Blažič (Hašk, Zagreb) 1.07.7 sek.
200 m slob. stil: Robert Blažič (Hašk, Zagreb) 2.48 sek.
400 m slob. stil: Tiliš Venturini (Viktoria, Sušak) 6.03.1 sek.
150 m slob. stil: Ante Roje (Jadran, Split) 25.35.1 sek.

200 m prsa: Bela Deak (SSU, Sombor) 3.15.1 sek.
400 m prsa: Neven Mohović (Victoria, Sušak) 7.13.4 sek.
100 m hrbet: Bela Deak (SSU, Sombor) 1.27 sek.
100 m stransko: Ante Roje (Jadran, Split) 1.21.1 sek.
100 m dame prsa: E. Podhorsky (Victoria, Sušak) 1.45 sek.
100 m dame slob. stil: Dora Mohović (Victoria, Sušak), 1.33.8 sek.
300 m dame slob. stil: Olga Roje (Jadran, Split) 5.21.4 sek.
4x200 stafeta g.g.: (Victoria, Sušak) Margreiter, Smokvina, Richtmann, Venturini 11.42 sek.
4x100 stafeta dame: (J. Š. K. Jadran, Split) Linondović, Kargatič, Novak, Roje 6.41.9 sek.
100 m prsa seniori: Ivo Pavelić (Concordia, Sušak) 1.28.5 sek.
50 m dame: slob. stil: Slava Krišković (Victoria, Sušak) 35.8 sek.

Zgodovina nogometa

Ker nogomet čedalje bolj prodira med široko maso in si je žoga takorekoč osvojila že ves svet, hočemo tu na kratko predložiti malo sliko o zgodovini in nastanku nogometa. Prvi podatki o nogometnih igrah so še iz rimskih in grških časov. Nekateri celo trde, da so neke vrste nogomet igrali že pred tisoči leti Kitajci. Neke vrste nogomet, nazvan »Harpastum«, so igrali stari Rimljani. Mladi in stari Rimljani so prosti časa preganjali s tem, da so napihali mehur gonili na vse kriplje, od enega konca do drugega. Slučno kot Rimljani so kultivirali neke vrste nogomet tudi Grki. Nazvali so ga Episkyros. Grki so imeli igrišča in pravila za to igro. Žogo, ki je bila vržena na igrišče, je bilo treba odnesti ven in protivna stranka je to morala preprečiti z vsemi silami. Igranje z roko je bilo dovoljeno. Cezarjeva vojska je to igro prenela v vse države, najbolj pa je navdušila Angleže, ki so se je oprijeli kot svojega nacijon. Sporta. L. 1314. je bila v Angliji prva nogometna tekma. Ta igra ni bila slična današnjemu nogometu. Igrali so jo povsod, na ulici, v parkih itd. in kralj Edvard jo je moral celo prepovedati, ker so mestoma igralci ustavljali vsak promet. Se hušje je bilo leta 1349, ko se je igra razširila, da je bila groza in so jo popolnoma zabranili. Igra je bila ponovno zabranjena in zopet dovoljena. Sčasoma je zadobila igra konkretne forme in čez nekaj let se je že igralo s pravili. Vsaka stranka je imela 10 do 15 igralcev. Polagoma se je igra, katero so prevzeli tudi Italijani in Francozi, izpopolnjevala. Vsako moštvo je imelo tudi svoja vrata, med obema pa je bil prostor 10 metrov. Nevtralna oseba je vrgla žogo v ta prostor in obe moštvi sta jo skušali spraviti skozi nasprotna vrata. Zanimivo

je, da je v 19. stoletju ta sport v Angliji skoraj popolnoma pojenjal, nasprotno pa je dobil silen razmah v Nemčiji, kjer je nogomet postal poleg rugbyja najpopularnejša igra športa. L. 1855. je bil ustanovljen prvi nogometni klub, prva nogometna pravila pa datirajo iz leta 1863, ki so v glavnem do danes ostala neizpremenjena. Leta 1863. je bila ustanovljena angleška Football-Association in dve leti kasneje so bila postavljena ofidna pravila. Nato so bila pravila deloma izpopolnjena, leta 1890. pa se je uvedla tudi 11metrovka. Tako se je nogomet od leta do leta izpopolnjeval in danes slovi kot sportska moč vsake nacije.

Zaradi binkoštnih praznikov

in večjega tujkega prometa je KAVARNA »LEON«, Kolodvorska ulica 29, ODPRTA v nedeljo, ponedeljek in torek zjutraj od 3.—5.

— Venezia : Ilirija. Na binkoštno nedeljo in ponedeljek igra Ilirija dve važni mednarodni tekmi proti AC Venezia, najmočnejšemu beneškemu klubu, kar znači prvo tekmo z italijanskim nogometnim moštvom v Ljubljani. Venezia je kvalitativno prvorazredno moštvo, proti kateremu Ilirija vkljub temu, da se nahaja v prav dobri formi, ne bo imela lahkega stališča. Obe tekmi se pričeta ob 17.30. ob 16. uri oba dneva predtekme. Predprodaja tribunskih sedežev v trgovini J. Gorec.

— SK Primorje. Binkoštni ponedeljek klubski izlet na Tacen. Zbirališče ob pol 2 pred Zvezdo. Vabijo se članice, člani in prijatelji kluba k čim večji udeležbi. 1083

— Hazena. — Gostovanje tržaške Adrie. O Binkoštnih poseti Ljubljano damska hazena tržaške kluba Adria, ki igra v nedeljo proti Ateni in v ponedeljek proti Iliriji. Pričetek obeh tekem ob pol 12. dopolne na igrišču Atene ob tivolskem drevoredu. Adria je točasno v Hazeni vodilni klub Trsta in igra prikupno, tehnično visokostojčo igro, s katero bo našo publiko gotovo zadovoljila. 1093n

— Kranjskogorska podružnica SPD otvori svojo kočo na Gozdu na binkoštno soboto dne 30. t. m. Eriavčeva kočica se otvori kasneje.

— Zagrebški Maccabi gostuje za binkoštno praznike v Trstu ter bo gost tamojšnje Ponziane. Tržaški listi pišejo o tem zagrebškem drugorazrednem klubu, da je potokel graško Hakoa, zagrebškega Haska, mestno reprezentanco v Brodu in da šteje štiri nacionalne, to je reprezentativne igralce naše države! Potem se ni čuditi, če se bo eventualna tržaška zmaga po taki nepravilni reklamni povzdigovala v nebesa, med tem ko gre v resnici za neznamno zagrebško moštvo brez renoje in kvalitete.

— Ljubljanski skavti. V nedeljo ob pol 10. uri stegov sestanek za rovere in izvidnike. Dogovor glede rediteljstva pri štafetnem teku. Obleka civilna. Stegovodja. 1102/r

— Otvorjene planinske kočice, SPD nanažanja, da so že otvorene sledeče njegove postojanke: Hotel Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru; hotel Zlatorog ob Bohinjskem jezeru. Spodnja kočica na Golici; Kadilnikova kočica vrh Golice. Kočica na Veliki Planini. Kočica v Kamniški Bistrici. Kriška kočica na Kravcu. Valvazorjeva kočica pod Stolom. — O Binkoštnih se otvorijo Čojzova kočica na Kokrškem sedlu. Kočica na Kamniškem sedlu. Frischaufova dom na Okrešlju. Aliažev dom v Vratih. Kočica na Gozdu. Viličarova kočica na Begunjski. — Kočica na Korosici bo oskrbovana o Binkoštnih dva dni, potem pa stalno od 28. junija naprej. — Slap Savice je zopet neovirano pristopen, ker so popravila in streljanje kamenja v njegovi bližini že dovršene. Obisk Savice je posebno koncem maja in začetkom junija priporočljiv. Sneg v gorah se taja in množina vode silno naraste; v tem času je slap veličasten. Opozarjamo šolska vodstva na to prirodno krasoto. V Bohinjski Bistrici se dobijo tovrstni avto pri Groboteku, ki naloži do 40 otrok po nizki ceni.

— Kolesarski in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani priredi na binkoštni ponedeljek popoldne ob 2. uri izlet, katerega naj se udeležijo vsi člani ter prijatelji kolesarskega športa. Zbirališče ob pol 2. na Sv. Jakoba trgu. 1092n

— Zveza šoferjev Slovenije naznanja svojim članom, da prične v zmislu sklepa zadnjega obnežnega zborja izplačevati po 1. juliju obolelim članom bolniške podpore. Za izplačilo omenjene podpore je potrebno, da vsak član, ki je, oziroma je bil bolan, pošlje Zveznemu odboru izpričevala zdravniška, ki ga je zdravil, z natančno navedenim številom dni, v katerih je bil za delo nezmožen. Opozarjamo člane, da se podpora ne bo izplačala tistim, ki dolgujejo Zvezi preko treh mesecev na mesečni članarini. Obenem opozarjamo tovariše v Sloveniji, ki še niso zvezni člani, da javijo svoj pri-stop na naslov: Zveza šoferjev Slovenije, Ljubljana, Rimska cesta. 1094n

Naznanilo.

Slavnemu p. n. občinstvu naznanjam da sem kot odgovorni poslovodja in družabnik pri Jugo - Auto d. z. o. z. v Ljubljani kot taki iz omenjene družbe izstopil ter sem prevzel zopet moje staro poznamo podjetje, s katerim sem takrat kot družabnik vstopil, zopet v polni obrat.

Slavemu p. n. občinstvu stojim vedno na razpolago z vsemi avtomobilskimi voz-njmi ter za kilometre računam 6 dinarjev. Pavšalne in daljše vožnje po dogovoru.

Naročila se sprejemajo ob vsakem času, Kapiteljska ulica št. 3, telefon št. 942. Stajališče mojih avtomobilov št.: SL 490, 432, 431 in I-173, se nahaja pred hotelom Slon in Union.

Se priporočam ceni, občinstvu in beležim z odličnim spoštovanjem

PAVLE STELE.

Ljubljana, Kapiteljska ulica št. 3

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 30. maja 1925.

— **ZAHVALA.** Povodom petdesetletnice sem dobil z vseh strani naše domovine toliko čestitk in izrazov simpatij, da mi je nemogoče, da bi se mogel vsakomur posebej zahvaliti. Zahvaljujem se torej tem potom preskrbi vsem, ki so se me ob tej priliki blagovolili v prijateljstvu in naklonjenosti spominjati. Pred vsem me veže dolžnost, da izrečem posebno iskreno zahvalo svojem prvemu učitelju g. Janku Knapiču, nadučitelju v Vidnu, in idealnem slovenskemu in jugoslovanskemu rodoljubu gosp. Ivanu Vrhovniku, župniku v p. v Trnovem, katerih čestitke so mi bile v največjo radost. Prav iskreno se nadejam zahvaljujem prijatelju dr. D. Pucju, Jos. Turkju in Ant. Likozarju, županu kranskemu g. Cirilu Pircu, prijatelju ministru n. r. Ivanu Hribarju in generalu Rudolfu Maistru, proti Dimitriju Jankoviču, sploh vsem, ki so me počastili z izrazom svojih simpatij. Zavedam se, da priznanja ne veljajo toliko skromni moji osebi, kakor pred vsem idejam, katerim sem služil z vsem srcem in z vsem notranjim prepričanjem. Zato mi je v največje zadovoljenje, da imajo danes te ideje med nami toliko odličnih spoznavalcev in pobornikov, kar je jamstvo, da bodo tudi zmagale in naj jim nasprotujejo tudi tisoči zaslepljenih, v zastarelih nazorih živčnih rojakov. — V Ljubljani, 30. maja 1925. — Rasto Pustorlemšek.

— **Nacionalna dijaška organizacija.** Preporočila ne da miru klerikalcem. Vi niste poklicani, da govorite o morali. Kjer imate svojo besedo, se povsod je iz tega postal moralni gnoj. — Ples klerikalnih šolarjev se je že pogosto vršil pod pokroviteljstvom škofa in druge visoke gospe. V pomirjenju pobožnega »Slovenca« pa povemo, da se ples ne vrši, da s plesom ne preženemo sv. Duha iz Ljubljane, ki ga »Slovenec« tako potrebuje.

— **Tabor.** Vzdavajo se okna, dovršuje se gornji del zunanje fasade. Jednotna sloba: umetniška arhitektura, monumentalna zgradba. — Delo treba plačati sproti. Pozivljamo vse poverljive za taborske srečke, da se pridno gibljejo, da pri svojih zaupnikih vsaj vsak drugi teden iztirjajo skupiček in da sami oddajajo denar redno vsak teden na Taboru med 16. in 19. uro. — Odvajajte denar, če tudi še niste razpečali celega bloka. Srečanje bo predvideno v septembru. Poverjeniki, potrudite se, porabite vsako priliko. Veliko podjetje zasluži velike pozornosti in žrtve! O uspešni loteriji je odvisna usoda Tabora!

— **Promocija.** Na dunajski univerzi je bil dne 13. t. m. promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Lojze Kuralt iz Ljubljane.

— **Promocija.** V soboto 30. promovira na grški univerzi za doktorja vsega zdravilstva g. Karl Matko, sin šolskega nadzornika g. Martina Matka v Novem mestu.

— **Higijska razstava na Dunaju.** Ker je zanimanje za higijsko razstavo na Dunaju zelo živahno, opozarjamo zainteresirane, ki niso informirani, da so vstopnice za razstavo, ki se dobivajo pri avstrijskem konzulatu v Ljubljani, v zvezi z znižano vožnjo ceno tako na jugoslovanske, kakor tudi na avstrijske železnice.

— **Z Jesenic:** Prekrasno pomladansko vreme je privlačilo te dni ogromno število izletnikov na divno Gorenjsko, zlasti pa na Golico, v Kranjsko goro, na Bled in v Bohinj. Največji naval pa je iz brezdvomno na našo Golico. Spomladni dnevi vabijo vse prijatelje narave ven v njeno naročje. Vesele obzore hiti vse na vrh naše Golice, katera je nam Jugoslovenom tu, kot bratom Čehom Rip. Skupina izletnikov se je med potjo zglasila tudi na novo urejenem postevju g. Franceta Vervegerja na Planini na zelenem holmu tik pod Golico. Prav se da spomladati, ki je vse v cvetenju, posebno sadno dnevje, in ko se nahaja krog in krog polno travnikov narcis je pogled posebno mičen in okolica se ti zdi res kot pravi planinski raj. Diven pogled je na naše gorske velikane Triglav, Mangart, Črno prst, na Stol, Kočno, Golico itd., ki stoje pred nami kakor na dlani, krog in krog pa ogromni gozdovi. G. Verveger ima v hlevu 6 plemenskih krav in se je začel baviti s sirsarstvom in drugimi mlečnimi izdelki. Svoje poslopje namerava povečati, da bo lahko sprejemal tudi letoviščarje. Kraj bi bil jako primeren za ljudi, ki si žele miru in počitka in dobre mlečne hrane in svežega planinskega zraka.

— **Iz Litije.** Pred kratkim so sosedni Smarčani malo orisali naše Zalostne razmere. Tudi mi vprašamo, kje so pristojne oblasti, da puste tako gospodariti z našimi cestami? — Mislite li, g. cestni načelnik Hostnik, da smo slepi, mar mislite, da smo leseni in ne čutimo, kako nas moče na vozu po skrajno razdrapanih cestah? Pri tem smo pa še v vedni nevarnosti, da z vozom vred ne zdržimo po kaki porušeni škarp ali čez kakšno porušeno ograjo. — Povejte nam, kam gre naš denar in naši težki plačani cestni davki? Od letos potom litijske davkarje izplačanih 115.000 Din se na naši cestah prav nič ne pozna, vedno slabše so. — Tuji se skandalizirajo nad takimi razmerami in so večne pribožbe čez litijski cestni odbor. — Nedavno je rekel tujec, ki se je peljal iz Litije v Smartno po novi cesti, da se je treba življenjsko zavarovati, če se pelje po takih cestah. — Mi pa svetujemo načelniku Hostniku in njegovim zagorskim sekundantom, naj si zavarujejo želodce, da se jim ne obrežejo, ka jih bomo potpali tam, kjer so najbolj občutljivi in jih poglajali po njihovih vzornih cestah med staro šaro. — Davkoplačevalci!

— **Tudi čestitka.** Včeraj smo dobili z Jesenic na Gorenjskem dopisnico, naslovljeno na uredništvo »Slovenskega Plemenca« s to-le vsebino: »Tudi mi vam čestitam« na izdajalstvu matere Slovenije, da ne omenjamo drugih Vaših — »vrlin«! — Da, sic transit... Brez komentarja!

— **Službeni red vožnje.** Izšlo je iz štampe Službeno izdaje letnjeg Reda Vožnje in redakcij g. M. D. Colića, inspektora Ministarstva Saobraćaja, a koji počinje važiti od 5. juna o. g. Službeni Red Vožnje izdaje se u Ministarstvu Saobraćaja i sadrži sva potrebna obaveštenja i sve detalje za sve vrste putovanja. Samo izdaje je vrlo tačno, vrlo pregledno i sa odličnom tehničkom spremom. Sl. Red Vožnje je jedina zvanična knjiga ove vrste u našoj zemlji. Ova puta knjiga je znatno proširena i iznosi 15 štampanih tabaka teksta. Pored našeg lokalnog reda vožnje donosi: direktne veze u svima pravcima; red vožnje svih inostranih država u Evropi; rečni i pomorski, automobilski i vazdušni saobraćaj; lokalno tarifu bileta svih inostranih država; tarifu bileta Jadranske Plovidbe i Brodarskog Sindikata i najnoviji i najtačniji železničku kartu Jugoslavije i Evrope. Cena knjizi 30 dinara. Dobiva se povsodi.

— **Vremenska napoved.** Vremenske opazovalnice napovedujejo za nedeljo: jasno in toplo vreme, noči se precej hladne. Zadnje dni je bilo po Evropi večinoma oblačno, jasno je bilo samo v Pragi, na Dunaju in v Stockholmu. Najvišjo temperaturo so imeli v Beogradu 27° in Vašavi 25°, najnižjo temperaturo v Parizu in Valenciji 13°.

— **Iz raznih krajev države.** Dunavska tovorna ladja »Srečko« je pri Bločinu pristala tako naglo in tako silno, da je zgnječila in na mestu usmrtila staro Ljubo Živkovič, stoječo na obrežju. Proti kapetanu je podana ovadba. — V Sremsu je bila te dni neke noči silna nevihta, ki so jo izkoristili lopovi ter izvršili pet vlomov v Čereviču. — Pri Slavenskem Brodu se je 27. t. m. razlila Sava na več mestih ter poplavlja več krajev med Staro Gradiško in Brodom. — V Novem Sadu je bil prijatelj Milan Givč, ki je oškodovalec eksportno trdiko Artur Gasso i v Beogradu za 50.000 Din. — Šah z živimi figurami, slična prireditvev kakor v Ljubljani, se vrši dne 7. junija v Osijeku.

— **Dva samomora v Trbovljah.** Pred dnevi so v separaciji Save pri Trbovljah potegnili iz vode truplo neke ženske, čije identitete niso mogli dognati, ker je truplo vsled dolgega ležanja v vodi skoraj popolnoma razpadlo. Včeraj se je pripeljal v Trbovlje invalid Kropar iz Lahovč, ki je po zapuščenjskih predmetih in po opisu ugotovljenec spoznal, da je bila to njegova 20-letna hčerka Angela. Nazadnje je služila pri posestniku Josipu Černetu v Zgornji Šiški, od katerega je odšla 13. t. m., o čemer smo poročali. Verjetno je, da je dekle izvršilo samomor v duševni zmedenosti. — Identiteta elegantnega morilca, ki se je, kakor smo poročali, ustrelil med vožnjo iz Celja proti Trbovljam, še vedno ni ugotovljena. Samomorilca so včeraj v Trbovljah pokopali. Pokojini je bil zelo elegantno obločen, star okoli 36 let, imel je skoraj novo sivkasto obleko, belo srajco, rižasti ovratnik, rjave čevlje, rjave nogavice in sivkast klobuk.

Za nakup
OBLEKE
Vam nudi najcenejši vir
JOS. ROJINA,
Ljubljana

— **Tašča poglajala v smrt zakonca.** Pretekli teden smo poročali, da sta v Vinkovcih na Hrvatskem izvršila samomor brivca Franjo Herman in njegova mlada žena Ana. Kakor javljajo listi, je to zakonsko tragedijo zakrivila Hermanova tašča, ki je svojo hčer hujšala proti zetu ter jo skušala možu popolnoma odtujiti. Končno se je Herman zdelo zadeva preneumna in odšel je k sorodnikom v Zagreb. Že čez nekaj dni pa je prejel pismo svoje žene, ki ga je nujno pročila, da se vrne. Herman, ki je svojo ženo zelo ljubil, se je res vrnil domov. Tašča pa tudi sedaj ni mirovala in prepripi so bili še vedno na dnevnem redu. Zato se je Herman odločil, da napravi temu konec. Ustrelil je najprej svojo ženo, nato pa še sebe. Zapustil je pismo, v katerem pravi: »Vzrok najine smrti je samo ona beštija, prokleta starka, ki mi je nekoč rekla, da pri njej ne bom imel dobrega življenja, če jo ne bom vzdrževal. Svojo ženo sem ljubil naravnost blazno. Ostanite mi zdravi moji sorodniki in prijatelji! Zanimivo je, da zlonja tašča sedaj tudi mrtveca ne pušča pri miru in zahteva, da se odklopi grob ter Hermana pokopaje na drugem mestu, ne poleg njegove žene.

— **Letalska nesreča pri Novem Sadu.** Pretekli dni se je v Novem Sadu primerila nova letalska nesreča. Iz višine 1000 m se je zrušilo na tla vsled defekta motorja letalo in se pri padcu popolnoma razbilo. Podporočnik Zeza Paielič, ki je vodil letalo, je bil težko poškodovan.

— **Harakiri blazne ženske.** V neki vasi pri Mostarju je pred dnevi nenadoma zblaznela seljakinja Stana Dobrič. V napadu blaznosti je hotela najprej zadaviti svojega otroka, ki pa ji je utekel. Nato je nesrečnica zagrabil veliki nož in si najprej preprala trebuh, nato pa prerazala vrat. Umrla je v grozni mukah.

— **Hrastnik.** V nedeljo dne 31. maja t. l. ob 5. uri popoldne se vrši v dvorani Narodnega doma veseloga »Charlesjeva teata«, ki jo priredi Udruženje vojnih invalidov,

dov, vdov in sirot, podružnica v Ljubljani. Po igri prosta zabava in ples. Ker je čisti dobriček namenjen podpornemu fondu vojnih žrtv. Prosimo obilne udeležbe. Pridite vsi, ki ste željni zabave in lepe prireditve. Pomagajte onim, ki so po nedolžnem postali nesrečni! 1074n

— **St. Vid-Kropa.** Izlet šolske mladine je poučno razvedrilo, ne pa demonstracija proti šolski oblasti. Ako je nadzornik Kossec prepovedal nameravani demonstrativni izlet šolske mladine iz St. Vida v Kropo, je ravnal popolnoma v duhu in smislu predpisov, sicer mora pa tudi šolski upravitelj v St. Vidu odkloniti načrt za izlet, ako ga napravi demonstrativno nekdanji hujšak študentskega šolskega štrajka.

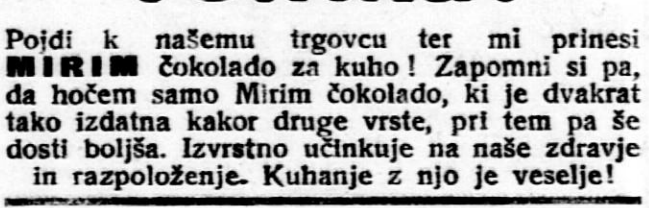
— **Binkoštni ponedeljek** vsi na sokolsko tombolo v Udmutu. Po tomboli pa v Kodeljev grad na veliko veselico. Sodeluje godba dravske divize. Vstop prost. 1058/n

— **Grand-Hotel sv. Janez.** Leži v najlepšem delu naše Gorenjske tik ob Bohinjskem jezeru. Kraska okolica nudi najlepše planinske izlete, na jezeru kopališče, čolni itd. Hotel sv. Janez je prvovrstno opremljen in nudi gostom najudobnejši počitek. 1103/n

— **»Neosan«** krema Vam stedi na dveh straneh, prvič, ker se je zelo malo porabi, drugič, ker poveča trpežnost obutve. 50/L

— **Slovenski penzion »Triglav«** v Cirkevici bo letos omogočil mnogim, da pohite na plavi Jadran. Dobra hrana in soba dnevno 65 dinarjev. Lep položaj. Odprto celo leto. 89

— **Proti telesnemu zaprtju, hemeroidom in bolečinam** v hrbtu izborna pomaga prirodna grenčica »Franz - Josef«, vsak dan večkrat zaužita. Zdravniške preizkušnje pri obolenostih organov spodnjega dela telesa so dognale, da učinkuje voda »Franz-Josef« zanesljivo trpeče ter milo odvajajoče. Dobiva se v lekarnah in drogerijah.

Tončka!

Pojdi k našemu trgovcu ter mi prinesi **MIRIM** čokolado za kuhinjo! Zoporni si pa, da hočem samo Mirim čokolado, ki je dvakrat tako izdatna kakor druge vrste, pri tem pa še dosti boljše. Izvrstno učinkuje na naše zdravje in razpoloženje. Kuhanje z njo je veselje!

Iz Ljubljane.

— **Moderna prireditve v Mestnem domu.** Poročajo nam: Svobodni gledališki umetniški prireditve v četrtki dne 4. junija v Mestnem domu svoj prvi večer. Izvajala se bo moderna pesnitev »Obločnica, ki se rojeva« mladega, širši publiki še neznane pesnika Ivana Mračka. V pesnitvi nastopijo: gđc. Marija Gorčeva, g. Beno Reš in avtor sam, ki je obenem tudi režiser.

— **Operna predstava** na binkoštni ponedeljek je posebno primerna za mladino. »V vodnjaku« je ljubka in izredno melodična opera, polna šaljive vsebine. Balet »Cvetice male Ide« pa je kakor nalašč zamišljen za našo mladež, saj nastopajo v drugi sliki tega baleta tudi otroci. Cene za to predstavo so znižane-ljudske.

— **»Bagdadski brivci«** v deloma novi zasedbi. Pri današnji predstavi »Bagdadskega brivca« poje glavno basovsko vlogo Ali Hasana gospod Hugo Zathay in vlogo izredno simpatične Margijane pa gospa Ribčeva. Ostale vloge so v rokah: gđc. Sifiljove, g. Mesteka, g. Mohoriča in g. Subija. Opera je pri premijeri zelo lepo uspešna in prepričani smo, da bo tako v muzikalnem kakor tudi mimičnem pogledu splošno ugajala.

— **Binkoštni prazniki** v ljubljanskem Narodnem gledališču. Na binkoštno nedeljo igra drama zadnjikrat v tej sezoni Golarjevo narodno veselogo »Vdovo Rošlino«. V operi pa se poje »Brivci bagdadske«, kjer poje glavno vlogo brivca g. Hugo Zathay, vlogo Margijane pa g. Ribčeva. Ostale vloge v isti zasedbi kakor pri premijeri. Na binkoštni ponedeljek vprižori drama Cankarjevo fars »Pohujšanje v dolini šentflorijski«, v operi pa se poje kot ljudska predstava pri znižanih cenah Bloudkova komična opera »V vodnjaku« in za tem se vprižori izredno lepi balet »Cvetice male Ide«, ki je posebno primeren za mladino. Vse predstave so izven. V torek dne 2. junija je v operi za red F. Brivce bagdadske. Drama ostane ta dan zaprta.

— **Ljubljanska drama** vprižori danes v nedeljo zadnjikrat v sezoni »Vdovo Rošlino«, v ponedeljek pa »Pohujšanje v dolini šentflorijski«. Pri tej predstavi igra vlogo dacarja g. Danilo in vlogo cerkovnika g. Plut.

— **Prihodnja dramska noviteta** bo v nedeljo, in sicer se vprižori delo zagrebškega pisatelja P. Petroviča: Vozel (Čvor). Na praznik v četrtki dne 11. junija pa bo premijera veseloga Pegica mojega srca, ki jo je spisal Anglež Mannors. Drama zaključuje letošnjo sezono v soboto 13. junija.

— **Ljubljanska župa** — **Sokol I.** Zbirna tekma ljubljanske župe se vrši na binkoštno nedeljo, in sicer ob ugodnem vremenu na Taboru. Ta prvi nastop prenovljene bratske župe jemlje Sokol I. z veseljem in znanje in priredi v pozdrav vsem bratom sodnikom in tekmovalcem ter sestram sodnicam in tekmovalkam družabni sestanek istega dne ob treh popoldne na Taboru. Sodeluje bratski orkester Sokola I. Za okrepčilo bo skrbnjeno. Ogledovanje nove zgradbe. Pri temki sodelujejo in sploh vse prijatelje telovadbe vabimo bratsko na ta sestanek. Zdravo! Odhvoj

Cerkveni koncert

GLASBENE MATICE

v četrtak, 4. junija ob 8. zvečer v frančiškanski cerkvi.

Cesar Franck: **BLAGR!**

Vstopnice od 25 Din navzdol v Matični knjigarni. 1644

— **»Klub Primork.«** Dne 19. maja t. l. se je vršil občni zbor kluba Primork. O klubovem delovanju v preteklem letu je poročala tajnica. Iz njenega poročila je razvidno: Klub se je udeležil akcije za žensko bolnico in oddal ženski bolnici 100 rjuh, 2 posteljni odeji, 27 obrisač, 11 blazin, 10 rutič, 7 povojčkov, 5 nočnih hraj, 5 otroških srajč in 6 emajliranih loncev. Za božič je oddaroval okrog 180 primorskih otrok in razdelil 71 pletenih jopičev, 6 šerp, 283 m blaga in 49 parov čevljev. Razen tega je razdelil precejšno število večjih in manjših podpor. Članice kluba so požrtvovalno sodelovale pri prireditvah športnega kluba Primorje in primorskih akademikov, dalje je sodeloval klub tudi pri dinarskem dnevu Jugoslovanske Matice, pri tomboli Slovenskega ženskega društva v prid ženski bolnici, pri cvečičnem dnevu »Društva invalidov« in pri drugih prireditvah. Tajnica se je v imenu kluba zahvalila vsem onim, ki so klub podpirali, da mu je bilo omogočeno njegovo človekoljubno delo. V prvi vrsti gre zahvala gospodu velikemu županu ljubljanske oblasti dr. V. Baltiču in mestnemu magistratu, potem raznim bankam, bratskemu društvu »Soča« in posamnim dobrotnikom. Nazadnje je tajnica pozvala navzoče članice, naj tudi v bodoče sodelujejo tako požrtvovalno kakor doslej, zlasti pa, naj pridobivajo klubov novih članic. Ker je bila blagajničarka zaradi boleznj odsotna, je gospa predsednica poročala o klubovnih dohodkih in izdatkih ter o sedanjem stanju blagajne. Dohodki so znašali 64974.84 Din, izdatki pa 57845.79 Din. V blagajni je ostalo 7129.05 Din. Klub je odobrili poročila in dal odboru absolutorij. Nato se je vršila razprava o raznih vprašanjih, kako bi se dalo še poglavitno društveno delovanje. Pri volitvah so bile izvoljene v odbor: Častna predsednica g. Ruža Gregorin, preds. g. Maša Grom, podpredsednica g. Olga Puc, tajnica gđc. Mila Pirjevec, namestnica g. Olga Zajec, blagajničarka g. Milka Guštin, namestnica g. Ana Lebar, odbornice gg. Vida Baltič, Ema Dorčič, Marija Gostiša, Ida Lah, Lojzka Lisec, Ida Mašera, Ana Negovetič, Karla Poženel, Ruža Santel, Karla Šapla, Zofija Strgar, Marta Verčon, Milena Zerjav, poverjenici g. Copič in g. Štjanc.

— **Splošno žensko društvo** poziva članice k mnogobrojni udeležbi tekme med tržaško »Adrijo«, »Ateno« ter »Ilirijo« na igrišču »Atene« v nedeljo in ponedeljek ob pol 12. dop. Izrazimo tržaščkim Slovanom svoje simpatije! 1105/n

— **Društvo najemnikov** za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo dne 3. junija ob 20. v velikih dvoranah Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritično desno.

— **Ljudska higijska šola.** V torek dne 7. junija ob 19. zvečer se vrši v risalnici državne realke zadnje predavanje. Govoril bo g. dr. Ivo Pirc, predstojnik državne higijskega zavoda v Ljubljani, o »Potrebi privatne inicijative za zdravstveno izobrazbo«. Radi važnosti poslednjega predavanja, ker se vrši tudi obenem zaključitev tečaj in razdelitev potrdil o obisku, se pozivajo obiskovalci, da so vsi navzoči.

— **Promenadni koncert** muzike Dravske divizijske oblasti v »Zvezdi« v ponedeljek 1. junija (ne v nedeljo) ob 11. dopoldne. Spored: 1.) Brodil: Ciganske pesmi. 2.) Lincke: Luna — ouvertura. 3.) Smetana: Prodana nevesta — fantazija. 4.) Jaki: Jugoslovanske cvetke.

— **Gozdni plinik** priredi Šentjakobsko napredno društvo na binkoštni ponedeljek 1. junija na razgledu gostilničarja Joška Jelčina na Dolenjski cesti. So to prireditelji hočejo Šentjakobski nuditi občinstvu zopet domačo priproto zabavo, kakoršna je pred leti privabila množice obiskovalcev. Vstopnina samo 2 Din, začetek ob 2. popoldne.

— **Ukradeno je bilo ubogemu sluzi** z malekostiimi prejemki kolo iz veže Ljubljanske kreditne banke včeraj dne 28. maja. Prosi, da dotičnik pripelje kolo nazaj.

— **Uničevalci nasodov.** Kakor nam poročajo, je policija izsledila nepridiprave, ki so pred par dnevi izruvali v »Zvezdi« oleandre in jih razmetali po tleh. So to domači ljudje, neakademiki. Nadejamo se, da bo policija storila svojo dolžnost in jih z najstrožjo kaznjo opomnila, da so meje tudi v pijani razposajenosti.

Iz Celja.

— **Mozirska koč** se v binkoštnih otvorit in ostane odprta do konca sezone.

— **Kopališče »Diana«** na Bregu je od binkoštno nedelje dalje odprto.

— **Nočno lekarniško službo** opravlja prihodnji teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

— **Dražba košnje** se vrši v torek 2. junija ob 9. dopoldne na Spodnjem Lanovžu. Travniki so last mestne občine.

— **Matura na celjski državni realni gimnaziji.** V četrtki dne 28. t. m. se je zaključil pouk v osemem razredu državne realne gimnazije. K maturi so pripuščeni vsi osmošolci. Zrelostni izpiti se prično najbrž v ponedeljek 8. junija. Kakor smo že poročali, je imenovan za predsednika maturitetne komisije rektor ljubljanske univerze g. dr. Karel Hinterlechner. To pot stopajo maturanti pred komisijo kot prvi realni gimnazijci v Celju.

Iz Maribora.

— **Se o smrti patra Kalista Herica.** — Pred dnevi smo poročali, da se je na vrtu frančiškanskega samostana smrtno ponesrečil sivolasi pater Kalist Heric. Pri sprehodu je padel v nezavaran vodnjak in v njem utonil. Čim so truplo potegnili iz vode je bila odrejena sodna obdukcija, na podlagi katere se je popolnoma točno ugotovilo, da se je pater ponesrečil sam. Tragična smrt priljubljenega patra je vzbudila v Mariboru splošno sočutje. Pogreba p. Kalista se je udeležila številna množica meščanstva. Pogreba se je udeležil tudi veliki župan dr. Pirkmayer.

— **Dva zločinca pod ključem.** V Mariboru je policija v četrtki prejela nekega Friderika Schamsa, ki je ušel iz sarajevskih zaporov, kjer bi imel odsedeti dve leti ječe. Z njim vred je bil prijatelj vojaški deseter Robert Seperger. Prvega je policija izročila sodišču, drugega pa vojaški oblasti.

— **Imenovanje v fin. kontroli.** Z odlokom fin. ministrstva je bil imenovan sreški upravnik za Maribor desni breg gg. Miroslov Ribarič inšpektorjem I. klase in sreški upravnik za Maribor levi breg g. Ivan Kostl za podinspektorja.

— **Zaključitev dramske sezone** v Mariboru. Danes v soboto, to je 30. maja se zaključuje v Mariboru dramska sezona 1924/25. Priredi se Shakespearejeva drama »Hamlet«. Kakor javljajo mariborski listi, se radi slabih fin. razmer, v katerih se gledališče nahaja in radi nezadostne državne subvencije, odprti takovana izredna sezona že v mesecu juniju. Na programu bo do večinoma lažja in zabavna dela.

— **Ukradena krava.** V noči od 25. na 26. t. m. je bila v Bukovlju pri Konjicah iz nezaklenjenega hleva posestnika Stefana Falvoza ukradena štiri leta stara krava, vredna 4.000 Din.

— **Zločinski napad** pri Sv. Jerneja pri Ločah. Pretekli dni se je v Sv. Jerneju pri Ločah zgodil nenavaden zločin. Karel in Janez Bračič ter Janez Žnidar so se zvečer vračali iz Slovenske Bistrice proti domu. Njim se je v gostilni Schubert pridružilo še več fantov in veselo prepevalo so zavili proti domu. Komaj so zapustili Schuberkovo gostilno, sta iz bližine ga gozda nendamo počila dva strela in zadela pet fantov. Ranjeni so bili Bračič Karel, Kovačič Josip, Bračič Ivan, Fran Metel in Fran Srot. Vsi so bili težko ranjeni in so jih morali ostali fantje nesti v bližnjo vas. Prišedši do meje, ki loči Poljčane od Sv. Jerneja, je izza neke utje zopet počil strel, ki je zadela Frana Srota in Jerneja Kolarja. Ranjenih je bilo baže tudi več žensk. Kdo so bili napadalci se ne ve.

— **Električna razsvetljava** v Ptuju. Poročajo nam, da bo električna razsvetljava v Ptuju tekmo prihodnjega tedna deloma gotova, celotna naprava pa tekmo meseca junija.

Sokol

— **O otvoritvi Tyrševega doma.** V četrtki 4. junija ob 20. uri zvečer prirede Ljubljanski Sokol, Sokol I., okol II. in Siska v velikih dvoranah Narodnega doma večer, posvečen spomnu Miroslava Tyrša in otvoritvi Tyrševega doma v Pragi. Za brate in sestre ter naraščaj je obisk večera obvezen, ostalo narodno občinstvo je vljudo vabljeno.

— **Župa Ljubljana.** Izbirna tekma župe Ljubljane se vrši v nedeljo dne 31. t. m. točno ob pol 9. dopoldne na Taboru. V služaju slabega vremena v telovadnicah in sicer člani, višji in srednji oddelek v Narodnem domu, nižji na realni gimnaziji na Poljanski cesti, članice na realki. Vsi oddelki ob istem času. — Seja sodniškega zbora se vrši v soboto, dne 30. maja t. l. točno ob 20. uri na Taboru. Udeležba vseh sodnikov in sodnic obvezna. 1119

— **III. naraščajski dan gorenjske sokolske župe,** ki se vrši 7. junija v Kranju, bo ena letošnjih največjih župnih prireditvev v Sloveniji. Nastop okrog 500 naraščaja in dece. Nastop se vrši na novozgrajenem telovadšču poleg Narodnega doma v Kranju. Zlet bo spojen z jutranjimi tekmi naraščaj in članstva GŠZ za medletno tekmo v Beogradu. Dopoldne ob 11. uri sprevod. Po popodanskem nastopu pa velika ljudska veselica okrog Narodnega doma. Pri prireditvi sodelujejo godba Sokola in Jesenjak tambraski zbor. Etnostni ter orkester in pevski zbor Narodne čitalnice. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu. Vožnja na železnici je proti izkaznici polovična. Torej Gorenjci, 7. junija vsi, kar čuti s Sokolom, v Kranj!

— **Sokolsko okrožje II. ljubljanske župe** priredi 7. junija t. l. svoj okrožni zlet v Štepanji vasi. Opozarjamo, da danes na to prireditve predvsem vsa društva okrožja (za katera je udeležba obvezna!), dalje vsa ostala sokolska in narodna društva, kakor splošno občinstvo na to prireditve. Natančni spored prireditve objavimo prihodnji teden. Zdravo! 1099/n

— **Mladinski odsek Sokolskega društva** na Viču priredi za svojo deco in naraščaj na binkoštni ponedeljek popoldanski pešizlet v bližnje okolice. Zbirališče ob pol 2. pred Sokolskim domom. Vabljeni so vsi člani, posebno pa starši. 1098/n

— **Sokolski župi Ljubljana** je društvo »Ostrobrečev« dovolilo en dan v tednu porabo strelišča. Društvo daje orožje brezplačno na razpolago, municijo in tarče si nabavijo streljati sami! Člani, reflektanti, naj se čim prejne potom društva javijo župi. S tem je ustrezno želji članstva, da se vežba v streljanju. 1104/n

Darujmo za sokolski Tabor!

SKUPINA UDELEŽENCEV MEDNARODNEGA POLICIJSKEGA KONGRESA V NEWYORKU. 1. Policijski ravnatelj N. Kuenzer, 3. Policijski ravnatelj Schober (D. Kuenzer), 4. Policijski ravnatelj Gareis (Nürnberg) in 5. Minist. di DNEGEA POLICIJSKEGA KONGRESA. 2. Nemški državni komisar polk. unaj. 4. Policijski ravnatelj Gareis (Nürnberg) in 5. Minist. di

Radgonska ustaja

Príprave, tužni sestanki, ponočni boji.

(K 7. obletnici.)

Blíža se sedma obletnica nesrečne radgonske ustaje, pri kateri sem bil udeležen tudi jaz. Dovolite mi, gospod urednik, da približim o tem žalostnem dogodku nekaj vrstic v spomin naših padlih, idealnih junakov.

Naš polk št. 97 se je vrnil iz Rusije 2. aprila 1918. Iz časopisov smo že v Rusiji zvedeli, kako se godi v naših krajih. Pomankanje, glad, utrujenost itd. je razburjalo našo kri. Sili vsakega slabega smo si želeli dopusta. Naša dva dobra oficirja, nadporočnik g. Vodopivec in poročnik g. Znidarčič sta nam požrtvovalno pomagala, da smo po vrsti skoraj vsi šli na odmor. Z dopusta smo se vračali vsi ogorčeni, kajti neznoša beda, katero smo videli doma, nam je šla uprav na živce! Nekega popoldne smo se zbrali v gostilni. Bili so Meliher, Ukovič, mnogi drugi in jaz. Meliher je čital slovenske liste, ki so hudo napadali avstrijsko vladu. Ko je končal, je imel oster nagovor proti avstrijskemu tiranstvu ter je pozival na odločen upor. Ukovič je prosil, naj napravi načrt cele pobune, vsi drugi pa naj tajno agitirajo na vstajo. V svojem silnem navdušenju je pozval, naj si vsi svedano zaobljubimo ter sežemo v roke, da izvedemo drzen načrt. Njegove prepričevalne besede so nas tako ogrele, da smo si strastno segali v roke ter se zarotili, da se dvignemo ob prvi ugodni priliki.

Takoj naslednjega dne smo pričeli s tajno agitacijo. Ko smo spoznali, da je vojaštvo našega mišljenja, smo postajali od dne do dne drznejši. Nekega dne sem zbral svoje ljudi, bilo jih je okoli 280. O stvari sem omenil le par besed in to je tako učinkovalo, da so se vsi odločili za naš načrt. Moj predstojnik je bil praporščak gospod Kranjc, ki je že vedel o naši zaroti. Nekega jutra nas je peljal na vzhajališče. Nas višji komandant je bil nadporočnik, navdušen Čeh. Praporščak, g. Kranjc, mi reče, naj povlečemo. To sem takoj storil, a moštvo se ni ganilo. Nadporočnik vpraša, zakaj ne ubogajo. Korporal Šinkovec odgovori, da od samega glada ne morejo več delati. Nato reče nadporočnik: Razumem vaše položaj, — nekaj sem tudi slišal. — a to pustimo. Moštvo je ponudilo cigarete ter delal, naj sede. Sedeli smo par ur, tajno se pogovarjali, potem pa smo odšli v vojašnico.

Vrli Ukovič je izdeloval načrt, agitacija se je uspešno razvijala in Meliher in tovariši smo se zbirali zvečer v gostilni, katero smo nazivali »Pri Liziki«. Tako smo se zbrali tam tudi 25. maja. Meliher je zopet čital časopise, burno govoril ter nas navduševal za boj proti Avstriji, za končno osvoboditev ter za ujediničenje vseh Jugoslovenov pod žezlom kralja Petra.

Kmalu po 8. uri zvečer se priplazi v gostilno vojni žandar Zadkovič, ki je bil pred vojno čuvaj v koprski kaznilnici. Vprašal je natakarcio Liziko, ali so v gostilni vojniki. Dobra Lizika bi nas bila rada potajila ter nas zanika. On se pa ne da odpraviti, posluša pred našo sobo, potem vdre, drži kvišku revolver ter ga naperi proti Meliherju rekoč: »Vi ste aretirani, pojdit z menoj!

Vsi smo obstrmeli. Meliher se obotavlja, a Zadkovič mu žuga, da ga ustreli. Mi bi radi opostili Meliherja, a ko opazimo za Zadkovičem številno oboroženo patruljo, se zdržimo. Jadni Meliher se vda, mi se pa vsi razburjeni vrnemo v vojašnico. Tam je že vse spalo, a naš silen ropot jih takoj zbudi. Takoj povemo, da je Zadkovič aretirali Meliherja in to je na tovariše tako učinkovalo, da so kar grmeli: Rešimo ga, rešimo ga še noč! Vse je skočilo na noge, vsak pograbi puško in orožje ter steče na dvorišče, odkoder so stopili še v druge oddelke, jih zbudili ter jih privlekli na plan. Tistega večera je imel službo praporščak gosp. Kranjc, ki je vprašal Ukoviča, kaj pomeni ta ropot. Ukovič mu pove, da je Meliher aretirani in da ga hoče vojašvo osvoboditi. Gospod Kranjc se je te vesti silno razveselil, — zaznamkalo se je pa zgu-bil in o njem ni bilo več ne duha, ne sluha.

Hitro smo poslali po municijo, a žal, v skladišču je bil samo en zabo. Ko je bila ta malenkost razdeljena, je šel vod vojakov na mesto, kjer je bil Meliher zaprt. Vojaki so zahtevali Meliherjevo osvoboditev, a oficir, neki Nemec, ki je bil komandant straže, ukaže streljati. Straža sproži

in naš vod odgovarja. Tako je začel boj, v katerem sta padla dva stražarja vojaka in poveljnik - oficir.

Vojaška komanda takoj postavi proti upornikom rekrute s strojnimi, katere so krili z oleandri ob strani hiš. Oficirji, sami Nemci, so stali z revolverji v rokah nad glavami rekrutov, ki so streljali proti upornikom, a k sreči tako, da so kroglet letele nad glavami, kajti drugače bi se bili vsi kopali v krvi. Pokanje je trajalo do 4. ure zjutraj. Nekdo pripoveduje, da je videl Zadkoviča, kako je lastnoročno ustrelil dva naša tovariša. — Boj se je poleg, kajti na telefonski poziv so prišli na pomoč 1. madjarski polk, 7. celovski polk in nekaj artiljerije.

Pazljivi čitatelj je že spoznal, da je bila vstaja vsled Zadkovičevega izdajstva preuranjena in zato se je naš lepi načrt ponesrečil. Stvar pa ni ostala brez posledic. Uporniki, videč da nimajo municije in da so skoraj že obkoljeni, so naslednjega dne begali na vse strani ter so orožje večinoma pometali v Muro. Nekaterim se je posrečilo zbežati, večina pa je bila zajeta ter prevešana v vojašnico in konjske hleve, kjer je bila skrbno zastražena. Jaz sem se povrnil k svojim okoli 8. ure zjutraj ter sem našel v vojašnici poročnika g. Znidarčiča in še druge slovenske oficirje, ki so mi povedali, da bomo aretirani ter da naj za ta slučaj odložimo svoje spise, pisma in denar. Svoj denar sem takoj izročil naredniku, razne kompromitirajoče spise in tiskovine sem pa uničil. Nato sem odšel v kavalerijsko vojašnico, kjer me Zadkovič dobi in aretirajo. Izročim me nemškemu vojakom, potem pa aretirajo še Ukoviča. Njega in mene spravi v zapor, kjer je bil Meliher. Dični naš brat Zadkovič je aretiraj še mnogo drugih ter jih zaprl in zastražil po konjskih hlevih.

II.

Pred prekim sodom. — Lopovska nemška justica. — Smrtne obsodbe.

Istega dne okoli 9. ure zjutraj nas je stalo 12 obtožencev pred prekim sodom. Okoli nas sami bajoneti! Bili so trije strogi, nemški sodniki in več pisarjev. Obtožitelj je bil naš »zvesti« brat — Hrvat Zadkovič, ki je bil pri vsakem obtožencu vprašan ter nas je tako nemilosrdno obteževal, da smo kar obupavali. Vsak obtoženec je bil na kratko izprašan ter se je zagovarjal, kakor je mogel in znal. Samo Meliher in Ukovič se nista mogla zagovarjati, kajti besni sodniki niso hoteli slišati od njih niti besedice. Po končanem »zaslišanju« so nam predložili protokol »z zahtevu, da ga podpišemo. To smo storili.

Nato nam prijavijo nadporočnik - avditor, da smo vsi obsojeni na smrt ter da imamo 24 ur časa za priziv. Dostavil je še, da so današnji zagovorniki silno dragi in ker mi nimamo dovolj denarja, nam dajo jutri brezplačnega vojaškega zagovornika. Naduti in zelo razkačeni nemški polkovnik pa je na nas zarezal ter zagrmel, da bo dal od zanjega moža postreliti »dese verfluchten 97er Schweine«. Vsi prepadeni smo bili odvedeni v posamezne zapore.

Ali naj opišem strašne svoje ure v zaporu? Še sedaj me strasa, ko se jih spominjam! Čutil sem, da se mi kot človeku godi neizmerna krivica. Bil sem vojak, največji trpin na svetu. Kot Slovan bi se imel boriti za Avstrijo in za cesarja. Nemisl! Borba za cesarja, trinoga in zatiralca moje krvi, moje narodnosti in moje svete slovenske domovine! Kako naj jaz kot pošten človek gazim svoje svetinje ter poljubujem bič, ki me tako kruto tepe? Take in podobne misli so mi vrele po izmučenih možganih in po do smrti utrujeni duši. Temen obup se me je loteval, stiskal sem pesti, grizel ustnice. Nisem mogel ne stati, ne ležati, brezumno sem lazil iz kota v kot ter trepetaje štel svoje zadnje težke, težke ure.

Okoli dveh popoldne mi prinese vojak nekoliko kuhane repe za kosilo. Od silnega trpljenja nisem mogel jesti. Počasi, s svinčeni mi nogami se je bližala noč. Bilo mi je še huje! Rad bi bil zadremal, a nisem mogel. Trpljenje nepopisno! Mislim, da znozim!

Po eni popolnoci se odpro duri. Blagi poročnik g. Znidarčič, ki je bil učitelj nekje na Primorskem, mi je dal sporočiti, naj takoj imenujem tri prijatelje kot priče, ki bi

svedočile, da se nisem udeležil upora, ampak da sem bil med uporom z njimi v gostilni. Imenoval sem dva narednika in enega četovodjo. Gospod Znidarčič jih je nato takoj obvestil, kako naj pričajo. Rečeno mi je bilo tudi, naj zjutraj točnem po vratih, da pride vratar, kateremu naj povem, da imam priče, ki bodo dokazale, da nisem bil pri uporu. Omenim, da je bil vratar popolnoma naš človek, ki mi je rad šel na roke.

Vrata se zapro, a o spanju ni govora, čutil sem se pa vendar nekoliko pomirjenega. Zdelo se mi je, kakor bi se mi na vrhu globokega in temnega brezdnega odprla špranja, skozi katero je prišil solnčni žarek, ki mi ob visoki in strmi steni kaže nevarno in spolzek izhod. Upal sem in sem se bal ter nestrpnost pričakoval jutra. Ko se zdani, začnem biti po durih. Vrtar, ki je že vedel, kaj bo, — tako pride. Ponovim mu, kar me je bil sam naučil. Dobri mož takoj sporoči mojo prošnjo, ki je prišla neovirano v zapisnik, kar je jamčilo, da bom zaslišani.

Okoli 9. ure pride k meni duhovnik, da me spove. Odkrito mu povem, da se ne čutim dolžnega in da so tudi moji tovariši nedolžni, kajti mi ravnamo po svojem naravnem pravu, katero nam je sam Bog položil v našo dušo. Krivi pa so tisti, ki nas tlačijo in zatirajo. Nato sem ga prosil papirja, da bi pisal zadnji list svojim staršem.

Kmalu nato so bile poklicane moje priče in med temi tudi natakarcio Lizika, ki se je izborna potegnila za me. Na sodišče so me zvali šele popoldne. Tolmač je bil poročnik, gospod Znidarčič. Izpraševan sem bil precej na dolgo in odgovarjal sem mirno in sigurno in to tem lažje, ker mi je gospod Znidarčič že pri mojem prihodu skrivaj namignil, naj bom miren, ker sem že izven vsake nevarnosti. Še parkrat sem bil poklican, potem pa izpuščen.

III.

Streljanje. — Živalsko veselje nemške množice. — Radgonski župnik — nemčur. — Dolžnost naše javnosti napram padlim žrtvam!

Meliher in Ukovič, oba prekrasna in zelo inteligentna mladeniča, sta bila med nami gotovo najboljša in zato tudi posebno priljubljena in čislana. Radi njune usode smo bili vsi potrti. Druga dne sta bila okoli 9. zjutraj privedena pred preki sod, kjer je bila njuna obsodba kratkim potom potrjena. Odvedli so ju zopet v zapor in med tem razglasili po mestu, da bosta takoj ustreljena. Nemška radovedna in krvoželjna publika se je takoj natepla iz celega mesta. Vojaško poveljstvo je vprašalo nemški bataljon, kdo bi se javil za streljanje. Skoraj cel bataljon se je ponudil. Nato so šli po oba obsojenca. Meliher se je držal jako samozavestno ter je prav strumno korakal, Ukovič pa je bil bolj razmišljen. Prišedšima na strelišče, je vojni kaplan imel nagovor, potem pa so obsojenca postavili na strelno mesto ter ju degradirali. Meliherju so zavezali oči in nesrečni Ukovič ga je moral gledati. Po osem vojakov je merilo v glavo. Ko je padel Meliher, je med nemško množico od radosti kar zašumelo, med našimi pa si videl tugo in solze. Tudi Ukoviču so hoteli zavezati oči, a on si jih ni pustil, — trdi sili se je pa moral vdati. Tudi pri drugem krvavem prizoru so bili Nemci vsi blaženi ter je malo manjkalo, da niso od veselja vriskali. Nesrečni žrtvi so sezuli ter vsakega spravili v nekak zaboj ter ju odvedli na pokopališče. Druga jutra sta bila oba groba mučnikov vsa pokrita s cvetjem in venca. Zopet nove preiskave in aretacije, a vse brez uspeha!

Naslednjega dne so ob 2. popoldne odvedli na morišče še ostalih šest obsojencev in zopet so bili vsi Nemci na nogah. Obsojenci so pevaje šli v smrt. Peli so slovensko in laško pesem, to pa radi tega, ker ker je bil med obsojenci eden laški Primorac. Kako lepa vzajemnost med dvema tlačeničema narodoma in manifestacija proti skupnemu nemškemu tiranu! Proces z nesrečniki je bil podoben večeršnjemu. Naši vojaki in slovensko čučeči ljudje so se silno potrti vračali z morišča, med tem ko so Nemci in Madjari mladence skakali samega divjega veselja.

Ostali trjeje, že prvega dne na smrt obsojeni, so bili pomiloščeni, kakor tudi mnogi drugi, ki so bili obsojeni naslednjega dne. Posredovali so baje slovenski poslanci. Skoraj cel naš uporni kader je bil odpušlan v Szekes Fehervary, nekateri so bili razpršeni po drugih mestih, a Nemci so skrbeli, da je kolikor mogoče mnogo naših ljudi bilo odposlanih na bojno fronto.

Nekega dogodka pa ne smem zamolčati. Nostl sem rusko uniformo in ta je padla v oči. Ko sem prišel iz zapore, sem stal na dvorišču in k meni pristopi radgonski župnik. Vedel je, da sem utekel smrtni obsodbi. Čestita mi ter me povabi, naj ga prihodnjega dne obiščem. Radovednost me je gnala k njemu. Sprejme me prav prijazno, ponudi mi stol, postreže z dobrim jelom, pičajo in cigaretami. Zanima se za moje pokolenje, govori o padlih žrtvah, mi nastavlja razna čudna vrasanja, kakor da bi me hotel speljati v nevarne izjave. Jaz mu odgovarjam na vse, a tako oprežno, da mi ne more do živga. Vabi me, naj večkrat prihajam k njemu, ker bi se rad priučil gladki slovenski govorici in po možnosti tudi italijanski. Slutim, sem nastavljen past. Ko se mi je zdelo dovolj te igre, se prav lepo zahvalim na pogostitvi, — a vrnil se nisem več. Po tem dogodku so me kmalu poslali v Romunijo.

Vprašajmo se, ali je imel naš ponesrečeni upor kak pomen?

Že od začetka vojne so posamezni slovenski vojaki in cela krdeča prehajali na druge fronte. Tako je prof. Košnik že v začetku zbežal s celim vlakom vojakov preko granice k ruskim bratom. Leta 1917. je dr. Pivko s svojim oddelkom zapustil Carzano. Ta je edini slovenski Sokol, ki je v večem stilu dejansko pokazal, kako temeljito je umel sokolsko idejo! — Pred par tedni je bil upor v Judenburgu, — sedaj pa v Radgoni. Bratje Čehi so storili tudi velika dela in vse to je bil naš lasen dokaz,

da avstrijski Slovani nočejo več robovati mačehi — Avstriji in da Avstrija mora brez njih propasti! Vse to je dalo misliti avstrijskim merodajnim krogom — pa tudi članom entente — in cel kompleks teh dokaznih činov je prav gotovo v obilni meri pospešil konec vojne, razpad Avstrije ter ustanovitev novih slovenskih držav.

Se par zaključnih besedi o našem izdajalcu Zadkoviču: Ta slavni junak je bil ves čas v našem polku ter je na fronti brezdušno silil vojake naprej. Bil in tepel nas je tako krvavo, da smo bili nanj vsi razljučeni. S takim brezsrčnim postopanjem do nas je avanziral do narednika. V Radgoni je pa postal vojni žandar in tu se mu je zahotelo novega odlikovanja. Zato je vedno stikal in vohunil za nami, dokler nas ni aretiraj in izdal, kakor je bilo tu opisano. V zahvalo za to nečuvno izdajstvo in protije bratske krvi je prejel srebrno svetinjo. Zelo sem radoveden, kod se danes potika ta dotična kreatura. Ko bi kdo vedel, bi storil prav, da prijavi, kje rezi-dira ta junak, da se mu mnogi prizadeti lahko zahvalimo, kakor se spodobi.

Koncem bodi omenjeno še to: Juden-burške žrtve so bile prepeljane v Ljubljano, Laha Maniaccia so Italijani prepeljali iz Radgone v Gorico. Slovenci, roko na srce! Ali nismo dolžni svoji časti in ljubezni do domovine, da prepeljemo tudi junaške ostanke Meliherja, Ukoviča, Hvale, Vencija i. dr. v svojo belo Ljubljano? Ako nismo tega storili do sedaj, sklenimo ob sedemletnici, da to storimo. In s tem končam ter kličem: Večna slava radgonskim padlim junakom! F. N.

Mamica!

daj mi zopet čudovite „TORO“ prsne kamele, ki mi vedno tako dobro deajo. Iz 5 raznih zdravilnih zelišč učinkujejo na prebavo in proti prehlajenju, zato jako priporočljivi, imajo fin okus ter stanejo samo 3 Din pri vsakem trgovcu.

Rogaška Slatina

»Pridi, ubogi bolni sinko, pridil sem pred vrvežem! Pridi, kadar nimam tako polnih rok dela, ko me obišče toliko mojih ljubljencev! Pridi takrat, ko te lahko negujem z vso nežnostjo. Zakaj kal boleznim hočem izruvati iz tvoje notranjosti in uničiti sleherni koreninico. Pridi malo prej, v maju, začetkom junija, ko so roke mojli uslužbencev še splošče! Čudodelni viri teko vedno, odpreti hočem vse predele svoje zdravilne tajnovitosti, voditi te na žarko solnce in v hladne gaje ter ti na vse načine lajšati bolečino in krajšati čas, kakor te bo volja ...

Bolni, nadložni, življenja siti prihajajo bolniki v slatinsko zdravilišče, mnogi celo z nevoljo in nezaupanjem. Po treh tednih zdravljenja, v tem kratkem času samo je imela voda priliko razkrajati in pretvarjati, gospodariti po organizmu po svoji volji, a že se vrača zdrav človek v domovino, poln nade in veselja, v svoji volji mnogo mlajši in trdnější. Premnogi so se imeli baš Rogoški Slatini zahvaliti in se že imajo, da so si uredili in okrepiili zdravje ter dočakali starost ...

Med zdravljenjem je duševno delovanje omejit na minimum, skrbno se ogibati vseh neugodnih zunanjih vplivov na živčevje, vsako vznemirjanje škoduje, trajno duševno nerazpoloženje pa izključuje uspeh ...

To so stavki, vzeti iz članka g. Miloša Verka v prvi letošnji številki »Zdraviliškega Vestnika« in namenjeni, da privabijo bolnike v dobi izven navala v zdravilišče. Rogoška Slatina poseja gostje v svrhu odpočitka, zavarovanja proti boleznim in v svrhu ozdravljenja. Da bi le bilo mogoče bolniku priti v dobi, za zdravljenje najprimernejši! Vsakemu ni dano to, kdor pa ima čas in ga ne izrabljuje v sredi sezone, seveda ne dela v svoje korist. Vsa gost hoče biti uzadovoljen po svoje in ima pravico do tega. Namen zdravilišča je, krepi in pomagati, utrjevati organizem in izlečiti bolezen. Ko zajame telo starost, podaljšuje slatinsko zdravljenje človeku življenje. Biskup Strossmayer je rekel pred svojo smrtjo: Bogu in Rogoški Slatini se imam zahvaliti, da sem doživel visoko starost.

Upanja in poguma, dobre volje in vere v zdravljenje naj prinese s seboj bolnik, vse skrbi in vsakdanje brige pa naj pusti najkasneje tam pri Grobelnem, v rogaški vlak ne smejo z njim. Osvobodil se dnevnega bremena in izroči se Slatini!

Zdrav človek, mlad ali starejši, se zabava. Polno krasnega sveta je okoli njega. Elegante dame, vscvetajoče mladenke, po parku s pestrimi nasadi polje, živahno življenje, godba svira, zvečer so umetniške prireditve, radiokoncerti, kino. Po razsežnih gozdovih vodijo udobna pota, prijeten je tizet na Janino, diven je razgled z višine hotela »Bellevue«, planinsko društvo kaže na vse strani steze in pota v doline in na pogorje. Tam poleg »Svicate« je očrtana na zidu slatinska okolica in napevaju se turisti užitek z zgodovinske Dončke gore, visoke 883 m, kjer je stalo za časa Rimljanov svetišče, posvečeno solnčnemu bogu »Mithras«. Planinsko društvo vabi goste, da naj stopijo malo ven iz raz-

Novi šef francoskega vojaškega kabineta general Jacquesot.

košnega parka pogledat, kako je lepa vsa slatinska pokrajina, ki hrani v sebi toliko zdravilnih snovi.

Zgodil se, da človek, zapleten v zabavo in šetnje spozna notranjost zdravilnih kopališč toliko, da pove doma, da se je v Rogoški Slatini tudi kopal. V sredi zdravilišča stoji zgradbi »Styria I. in »Styria II.«, namenjeni, kakor pravijo zdravniki, za mirne kopeli. Kopalne kadi v Styria I. impenirajo še razvajencu, ker so iz slovečega pristnega carrarskega mramorja, dno pa je iz mozaika. Razen navadnih in oglikovili kopeli se dajejo tu kopeli s smrečnim ekstraktom in takozvane siane kopeli. Kaj pa šele glavno kopališče, urejeno po načelih moderne hidroterapije! Izvajajo se v njem vse doslej znane hidroterapične procedure. Mehano-terapija, elektro-terapija, prašniki, žarne kopeli, električni aparati, masaža, ovoji, zavoji, dvorana za zdravilno gimnastiko, inhalacija itd. Tu se izbireja boleze iz telesa in vceplja se mu zdravje. Priljubljeno je dalje solnčno in zračno kopališče na lepem solnčnem prostoru pred hotelom »Solnce«. Pod tržaskim hribočkom je prirejeno igralno kopališče. Vse lepo čisto, strogo higijenično. Torej polno zdravilnih sredstev in naprav. V krasnem Aleksandro- vemu domu deluje dijetetična kuhinja.

Uspešna učinkovitost vrelcev in kopeh je že marsikoga očarala in navzela na Slatino, zdravniška veda pa proučuje dalje, kako bi se človeštvo še boljše posluževalo zdravilnih sredstev, ki nam jih nudi narava in si črpalo zdravje iz solca, zraka in vode.

Slovenija razpolaga s številnimi naravnimi zdravilnimi pripomočki in le želeči je, da bi se omogočilo, okoristiti se z njimi, širokim slojem našega naroda, ki naj se zdrav in krepak z vso silo uveljavlja v svojo vobodo!

O luknjah v hlačah ...

Na klopi v Tivoliju višje gori pod gozdom sedi postaran gospod, v roki drži spet dežnik ali solnik ter z njim ustavlja in naganja v razne smeri hitce drobne mravljice. Lice gospoda je razoroženo in se še sedaj zdi da odseva iz njega nekaka mrka skrb. Prav ko se mu je posrečilo s precejšnjim trudom obrniti mravljico, ki je hotela za sestro, je stopil s pota z gozda drug postaran gospod.

Ko je prišel do klopi, je vljudno poprosil za prostor: »Klanjam se! Dovoljeno prosim?»

»Izvolite prosim! I pa saj si ti Francel« je poskočil pokonci dobro vzgojeni in v svetlo obrušeni odvratalec mravljice. Nenadoma pa je zardel kakor v veliki zadregi in ni mogel naprej z besedo. Kakor v spominu na nekaj strašnega, je ošinil s temnim pogledom novega tovariša po hlačah in nato z muko spravil iz grla: Ali se spominjaš France?

Oni ga je gledal debelo, nato pa se mu skril obraz v preteč izraz: »Oho, sedaj vas skupaj! Ti si vendar Matevž! Enkrat na Dusanju v kavarni si mi zažgal v svoji »prijaznosti« nove modne hlače. Na hlačah je nastala takrat v hipu velik luknja. Ali se spominjaš, ne? V pijanosti si mi obljudil takrat, da mi boš hlače plačal ali kupil nove. A oni drugi se je zavaljal in odvrnil:

»Da, da, res je! Takrat sem bil prijazen človek. Kje pa si se vrtel okrog po svetu? Toda čuj, kaj pa je z mojo ženo, Takrat sem ti menda celo hotel plačati hlače, toda te ni bilo najti nikoder več in še manj — moje žene. Morebiti sem bil takrat v kavarni napram tebi ravno radi nje tako prijazen»

»Da, zažgal si mi hlače! Glas, s katerim je odgovarjal ta, je postal slabotnejši. — »Prižgal si mi smodko, toda tvoja prijaznost je pekla in žgala še druge. Tiste hlače so bile lepe. Menda ravno radi hlače, prijatelj, me je gledala tvoja Zinka tako prijazen« no iz kotičkov svojih sinjih oči. Te boli srce prijatelj? Ah, nikar se ne razburjaj. Tudi jaz sem čez pol leta nato zažgal nekemu drugemu hlače.

Tudi tiste hlače so bile zelo lepe. Bilo je ravno v kavarni v Zagrebu. Takrat sem bil tudi jaz neznanstveno prijazen. Prižgal sem onemu smodko in ona ga je gledala iz kotička svojih oči. Takrat sem spustil vžigalico in v njegovih hlačah je kot bi trenil, nastala zobčasta luknja.»

Gospod Matevž se je zamislil. Gospod France pa je globoko potegnil vase sveži zrak, potem pa je nenadoma spregovoril: »In oni tretji? ...»

»Je tudi bržkone še komu zažgal hlače!«

Jeha.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

UNDERWOOD pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/1. Telefon št. 980 UNDERWOOD

Mehanično umetno vezenje

perila, zastorov, monogramov, oblek, bluz itd. v pločnem in verižnem vboju, madeira, richelle z belim in najrazličnejšim materijalom. — Entlanje, predtiskanje.

MATEK, Ljubljana, poleg hotela „Strukelj“.

Dežni plašč

moški iz trpežne angleške gumovine tkanine, tina dunajske konfekcije Din 270 — damski Din 280 — specialiteta „Coverot“ moški Din 910 — damski Din 880 — razpoložljiva veletrgovina R. STERMECKI, Celje št. 21. Ilustrovani cenik s 1000 slikami se pošlje vsakemu zastopniku, vzorci od sukna, kamgarn in razne manufakturne robe pa samo 8 dni na ogled. Kdor pride v najboljšem stanju, parni kotel ter vse kovaško in tlučavniško orodje. — Nadalje 2 orali vrta in zemljišča, vse v mem kosu. Prevzeti in vseliti se more takoj. Cena zelo zmerna.

Trgovska hiša s paromlinom

SE PRODA proti odplačilu v več obrokih v mestu Mali Bučarovec ob glavni cesti med Ljubljano in Legradom. Pritlična hiša s petimi obami, velikim trgovskim lokalom, z moderno opremo, izlozhami, potrebnimi pritlikalnimi, skladišči, podstrešjem, hlevom, šupo, dve leti, stanovanjem za mlinarja itd. Milin je urejen na 3 pare kamnov, 1 pare valjev, 2 sif, veliki Reform, snazilec, detasher, vsa dvigala in vse orodje v najboljšem stanju, parni kotel ter vse kovaško in tlučavniško orodje. — Nadalje 2 orali vrta in zemljišča, vse v mem kosu. Prevzeti in vseliti se more takoj. Cena zelo zmerna.

Radi pogodbe in informacij se je obrniti na lastnika JAKOBA STERNA, VARAZDIN.

Zdravnika

sprejme s 1. avgustom 1925 „Bratovska skladišnica v Trbovljah“

Gospodje zdravniki — in sicer le samci, — ki se za to mesto interesirajo, naj izvolijo vložiti prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili o kvalifikaciji in zahtevno plače, najkasneje do 15. junija 1925.

LEDA

edino uspešno patentirano in zakon. zavarovano sredstvo proti pleši in izpadanju las ter prhutam. Za eno polno zdravljenje zadošča škatlica po priloženem navodilu. Dobiva se povsod. Po povzetju za Din 100 (in 10 Din za poštino) razpoložljiva Kozmetički zavod LEDA, Zagreb, Nikoličeva 1, poštni predal 35. — Skladišče za Ljubljano: „SALUS“ d. d. 113—L

Dvokolesa!

Najnižja cena in največja zaloga raznih vrst dvokoles, pneumatike in delov. Prodaja na obroke, ceniki franco. — Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 65/L

»Abadie«

cigaretni papir zopet stano na zalogi! — A. Lampret, Krekov trg 10.

100 1654

zaslužek

s praktičnimi in lahko prodajnimi predmeti dosežete, ako imate malo zanimanja. Zadoštuje le malenkostna svota denarja. Ponudbe pod: 100% zaslužek na Apolo, Ljubljana, Stari trg 9/II

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3. krovci, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vedovodov. Naprava streljstev. Kopališče in klosetne naprave izdelovanje posod iz pločevine za firme, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle) 105 L za konzerve.

J. Stjepušin

— Sisak — priporočila najboljša tambura, žica, partiture i ostale potrebščine za vsa glasbala. 91 L

Že 19 let

priznane stogle in kapsule Laruoin najbolje zdravilo gnojnih kapavcev (triper) boleznih moških organov, beli iztok pri ženskah. — V vseh lekarnah, škatljica Din 20.

S pošto: lekarna BLUM, Subotica.

„Opeka“

porovirne zidake priporočila opekarna

„Emona“ d. d.

v Ljubljani. — Tovarna na Viču (Brdo). — Pisarna v Pržakovi ulici 3, pritličje.

LOKOMOBILI

Wolf-Lanz do 600 HP tvrniško novi ali generalno popravljani s tvojimi jamstvom tudi na obroke

motorji na sesani plin Dieselovi motorji brez kompresorja

motorji na sirovo olje Generalno zastopstvo Motorenfabrik, Darmstadt

Milnski stroji Transmisije

Poglejte naše skladišče — Plačilne olajšave — Kompletne montaže

BRACA FISCHER D. D. ZAGREB, Pantovčak 1 b

Kočete biti zadovoljni?

z Vašo obleko? — Obrnite se na modni salon 1632

Števo Gomboc,

Ljubljana, Aleksandrova c. 9-II.

Izdelovanje oblek po meri in najnovejšem kroju. — O solidnem delu in nizkih cenah se sami prepričajte!

Mali oglasi, ki služijo v posredovalni in socialni namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovske narave, vsaka beseda Din 1.—. Najmanjši znesek Din 10

Službe

Dekle,

ki lahko položi takoj 10.000 Din proti obrestim — dobi stalno službo. — Ponudbe pod »Dobra služba 20/114/L« na upravo »Slov. Naroda«

Sprejme se takoj

več dobrih BETONERJEV, OPAZARJEV in ŽELEZOKRIVCEV (Eisenbieger). — Stavbno podjetje A. Cerne, Linhartova ulica 9, Ljubljana. 1615

Trg. pomočnik

mešane stroke želi premeniti službo; v mestu, najraje na deželi. Ponudbe pod »Trgovski pomočnik/1638« na upravo »Slov. Naroda«.

Kunim

Suhe gobe (nove) in ZDRAVILNA ZELISKA kupuje V. H. Rohrmann, Ljubljana, Sv. Petra nasip 27 (za vodo). 1572

Tračnice

in vrtilne kretnice za ozkotirne železnice 60 cm širine, 6—7 cm profil. Kupi opekarna »Emona« d. d., Ljubljana. 1658

Antikvitete

možete najbolje prodati in krasnim izlozhenim dvoranama koje posreduje je najbolja publika cijele kraljevine i stranci. — Dajemo Vam i velike predjume. Bezuvjetno se obratite direktno na Zalagalnico i Drazbovnicu Zagreb, Preradovičeva 4. Izbjegavajte prekupce. 105 L

Šokali

Lokal

v sredini mesta se odda. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 1633

Prodaj

Vrtne stole

prodaja najceneje Rožmanske & Komp., Ljubljana, Mirje 4. 78/L

Motorno kolo

»Wanderer«, 3 HP — se ceno prodaja. — Vič 38. 1632

Košnja trave

(sladke) pri Dolenskem mostu — kakor tudi odpadkov drv (žaganje) — ceno naprodaja. — Fran Suštar, parna žaga, Dolenska cesta 12. 1643

NARODNA TISKARNA

Ljubljana, Knafleva ul. 5

Izvršuje najceneje vsakovrste trgovske kakor tudi vse druge tiskovine.

Telefon št. 304

Stanovanja

Soba

z električno razsvetljavo in kopalnico na razpolago — se takoj odda gospodini. — Ogleda se lahko od 12.—14.— Na slovo pove uprava »Slov. Naroda«. 1650

Zamenjam!

Lepo stanovanje v centru, obstoječe iz treh velikih sob z vsemi pritlikalnimi ter kopalnico, poleg tega jako nizka najemina — se zamenja z večjim stanovanjem od 5—6 sob. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Večje stanovanje 1610«.

Pouk

Za knjigoveza

se želi izučiti vojni invalid; v Ljubljani ali pa tudi na deželi. — Ponudbe pod »Invalid/1659« na upravo »Slov. Naroda«.

Posojila

Kdor posodi takoj

za eno leto Din 15.000.— dobi poleg obresti še celo leto brezplačno hrano. — Ponudbe pod »Dobra hrana 20/115/L« na upravo »Slov. Naroda«.

Nepremičnine

V Slovenski Bistrici se prodaja krasna moderna vila

v najlepšem stavbnem stanju, obstoječa iz kuhinje, 4 prostornih sob, kopalnice in obokanih kleti in drugih prostorov, z gospodarskim poslopjem; pred vilo vrt z cvetlice, za vilo velik vrt za zelenjavo, velika zelo rodovitna njiva in skupni površinski mori 1 orala. V vilo je vpeljana električna razsvetljava. Poslanila daje Ignac Tkavec, uradnik v Slovenski Bistrici. 1479

Mlad ločenec

želi znanja v svrhu razvedrila z mlado vdovo ali ločeno ženo. — Ponudbe pod »Skupni sprejem/1647« na upravo »Slov. Naroda«.

Za spremstvo

pri večernih sprehodih se išče samostojna gospodična ali vdova. — Ponudbe pod »Mlad gospod/1645« na upravo »Slov. Naroda«.

Dama,

samostojna — išče znanstvo z boljšim gospodom, kateri bi hotel skleniti iskreno prijateljstvo. Tajnost sigurno zadržana. — Ponudbe pod »Blaga duša/1646« na upravo »Slov. Naroda«.

Razno

Blagajne

»Wertheim« in JEKLENE DENARNE OMARE za vžidanje — priporočila Ljubljanske komercialne družbe, Ljubljana, Bleiweisova c. 18. 102/L

Bukova drva

in OGJE — ponudite z navedbo cene in množice. — Družbi »Ilijaz«, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. 1634

malinovec

z najboljšim sladkorjem vkuhan — v steklenicah in sodčkih — na drobno in veliko — nudi Lekar na dr. G. Piccoli, Ljubljana. 108/L

Otroški vozički

dvokolesa, motorji, pnevmatika — najceneje. — Sprejemajo se vsa popravila. Prodaja na obroke: ceniki franco. — »TRUBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 107/L

Iščem prostor

za ključavničarsko obrt. Vstopil bi tudi kot kompanjon v primerno podjetje. — Ponudbe prosim pod »Družabnik/1636« na upravo »Slov. Naroda«. Zahtevajte povsod samo v originalnih steklenicah 1610.

Suhe gobe

letošnji pridelek kupuje

M. Geršak & Co., Ljubljana, Kongresni trg 10.

»Zacherlin«

— edino sredstvo proti vsem mrčesom. — Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji in trgovini. 1637

Auto-vožnje,

4 Din od kilometra za 6—7 oseb — naroči se pri J. Buzolini na Tržaški cesti in Rožni dolini v brivnici Albin Sinkovca. — Sprejema se tudi prevoz blaga. 1635

Dvokolesa,

otroški vozički, pnevmatika — znižane cene! — Ceniki franco: prodaja na obroke. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 117/L

Pst! Patent 2538!

Samo »LUCIFER« uničuje trajno stenice (ščurke)! — Winter, Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. — Medic, Maribor, Gosposvetska 23. 118/L

Vinotoč!

Najboljša vina (bela in rdeča). Čez ulico 1 Din ceneje. Najboljše kranjske klobase. Prepričajte se! Grajska klet, Ljubljana, Mestni trg št. 13. 1640

»Frera«

najnovejša dirkalna dvokolesa, lahka, luksuzna — došla. — Motorji, znižane cene. — »TRIBUNA« F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta 4. 112/L

Špago, dreto

in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču »Konopjuta« Ljubljana, Gosposvetska cesta 2. 103/t

Mali oglasi

v »SLOVENSKEM NARODU« so najcenejša in najuspešnejša posredovalnica za službe, prodaje, nakup, stanovanja itd. itd. — V svojo lastno korist naj se jih vsakdo poslužuje!

SREČKO POTNIK IN DRUG

Parna destilacija esenc, eteričnih proizvodov, eterov ter izdelovanje sadnih sokov i. t. d.

LJUBLJANA, Metelkova ul. 13.

Priporočila

naravnih sadnih sokov, arome za nealkoholne pijače, sadne eterne za kandite, esence za rum in žganje.

Pravi malinovec. Limonov sok.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška pošta parobrodna linija — Generalno zastopstvo za kraljevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. št. 17.

Redoviti potniški promet:

Hambourg-Cherbourg-Southampton v

New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v

Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. —

— Održava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.

Kabina tretjega razreda z dvema in štiri posteljama.

Podzastopstva:

Beograd, Karađorjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —

Veliki Bečerek, Kralja Aleksandra u. 4. — Bitolj, Boulevard Aleksandra 163.

Brzajavni naslov za gori navedena podzastopstva »Royal Mail Line«.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogorac

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Oružu.

Brzajavni naslov: »Prometna banka«.

Dopisovanje v vseh jezikih.

Potri globoke žalosti javljamo vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je naš ljubljani soprog, oče, brat in svak, gospod

Emile Malhape,

komercialni svetnik francoske vlade, trgovec in industrijalec

dne 27. maja 1925 ob pol 6. popoldne v 54. letu svoje starosti izdihnil na otoku na Bledu svojo blago dušo.

Blagopokojnikovo truplo se pripelje v Ljubljano, kjer se položi na pokopališču pri Sv. Križu k večnemu počitku.

Pogreb se vrši v soboto, dne 30. maja 1925 ob 4. uri popoldne z glavnega kolodvora naravnost na pokopališče.

Alice Malhape, soproga

Georges Malhape, sin

1651

in ostale sorodstvo.

VELEPOSPOŠTOVANA GOSPODINJA! Zahtevajte povsod samo

Najfinejša planinska

Cajno maslo

iz pasterizirane smetane.

Govor se v vseh naših velikiških in specijalnih trgovinah.

trgovina mlečnih izdelkov

IVAN KOS, LJUBLJANA, Bohoričeva ul. št. 22

Za sezijo! Brusilce za kose „Swatyn“ iz najboljšega brusilnega sredstva nudi za preprodajo **FRAN SWATY** tvornica umetnih brusnih in posnemalnih kamenov, Maribor, Jugoslavija. 1467

ima KNOCH jermena za pogon

vedno na skladišču

A. LAMPRET, LJUBLJANA, Krekov trg 10. Telef. 247

Heilbad Gleichenberg

Postaja Feldbach, Štajersko. Sezija: maj-oktober.

Slijalni zdravilni uspehi pri bronhialnih katarjih, gripu, nadubi, emfizemu, 95—L.

Močne prirodne oglikovokisne kopeli, inhalacije, nove pnevmatske celicne naprave, svetlobne kopeli itd. Cena za penzijo od 8 šilingov na dan naprej. Pojasnila: zdraviliščna komisija GLEICHENBERG.

Modni salon Minka Horvat

LJUBLJANA Starl trg 21

ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliske slavnike in klobuke. — Zalni klobuki vedno v zalogi Popravila se sprejemajo. 93 L

Sanatorij dr. K. Szegő Abbazia — (OPATIJA)

Zdravljenje z utrjevanjem in učvrstevanjem, Najprijetnejše bivanje za rodbino. Otroci od 7. let naprej tudi brez spremstva. Nudi otrokom vso naslodo obrežne kopeli, staršem popolno pomirjenje, 69 T

15 letno jamstvo najpopolnejši **STOEWER** šivalni stroj s pogreznim transportirjem (grabeljco); z enostavnim premikom je pripravljen za šivanje, vezanje ali šivanje

LUD. BARAGA LJUBLJANA Selenburgova ul. 6, I. 116 T Telefon št. 980.

„HOTEL RIVIERA“ SELCE KOD CRIKVENICE.

Sa velikom terasom na moru tik kupališta. Prvo-rzredna kuhinja, 60 lepih soba na raspolaganje, najnižje cijene. — Preporuča se vlasnik **P. STRINOVIČ.** 1576

Češko blago.

Na željo bivših odjemalcev pošiljam zopet pristno barvane, z roko tkane **kanafase, celire, inlet, rjuhe, flanelo, barhente, delene, robce** itd., v Jugoslavijo. Vzorci zastojni in poštnine prosto. Carinske in poštne pristojbine plačam sam.

JAROSLAV MAREK, — ročna tkalnica — v BISTREM pri Novem mestu ob Met. (Češ. Slov. Rep.)

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico v Ljubljani, Mestni trg št. 6

ker ima že nad **11.000.000 Din jamstvene glavnice,**

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje **najugodneje.**

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in ceslje terjatve. Posojila daje le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poroštvu.

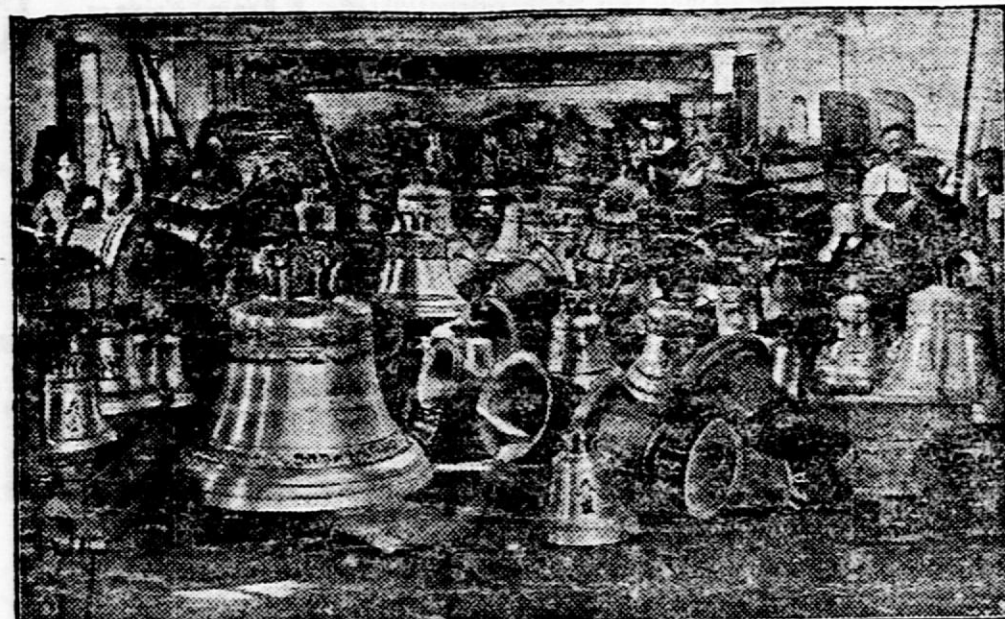
Telefon št. 9. 23 L Telefon št. 9

Strojne tovarne in livarne d. d., LJUBLJANA VI., Dunajska cesta št. 35

Zvonarna

IV. Karlovška cesta št. 1.

Ustanovljena leta 1767.

Prvovrstne bronaste zvonove

priznana krasnih glasov po konkurenčnih cenah. Zaradi izdatnega razširjenja obrata so dobavni roki zelo kratki.

Zahtevajte cenike! — Oglejte si zvonarno! — Cene konkurenčne! — Izdelki umetniško mojsterski! — Kužantni pogoji!

M. KRISTOFIČ - BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9 v lastni hiši. 101-L

Priporoča **BLUZE** ravno došle najnovejšega kroja. krasni

OTROŠKE in DAMSKE OBLEKE, PLAŠČKE. — Velika izbira Cene zmerne.

„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 48 L

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE d. d., LJUBLJANA

Zvonovi

Železovarstva
Transmisije
Armature
Turbine
Stroji za obdelovanje lesa

**Kovinolivarna
Brizgalnice
Železne konstrukcije
Sesalke**

Pozor! Ali že veste! Pozor! da se

trgovina Marija Rogelj sedaj nahaja na

Sv. Petra cesti št. 26

poleg Keledvorske ulice!

Priporoča svojo krasno spomladansko zalogo štofov, cajgov, kloti, celirja, oksforda, delena, kambr ka, šifona, bele in rujave kotenine, platna za rjuhe, dalje moško in žensko perilo, svilene jumerje, krasne rute in šerpe, kravate, nogavice, pavolo in drobnarije. — Povsod se javno govori, da se pri meni dobro in najceneje dobi! — Marija Rogelj. 1283

Najstarejša slovenska gleskarska in ličarska delavnica

Ivan Bricej, Dunajska c. 19, se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerne. 179

Najnovejša iznajdba! Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje oblik.

ANTON BOC Ljubljana, Selenburgova ulica 6 I. nadstr. Glince-Vič 46

Oja

Je **TAJNOST** lepote in mladosti

Dobi se v vseh parfumerijah.

Isto odkrijete z upotrebom

OJA' krema za lice
OJA' Cold krema
OJA' puder
milo

„OJA“ Eau de Cologne

OJA' lak za nohte
OJA' pasta za nohte
OJA' pasta za zobe
voda za zobe

PARFUMERIJA „OJA“ PARIS

Dobavitelj M. Vis. romunske kraljice. Ni. Vis. knežje Lichtenstein. 94-L

Živo perutnino

kupuje stalno v vsaki množini in sicer: pohance, kure za peči, kure in purane ter plača po najboljših dnevnih cenah

E. VAJDA, ČAKOVEC, MEDJIMURJE, telef. 59, 3, 4. 160 T

Tako majhen je bil še

„Nebroz“ Burgit, ko je opazil, kako se mu strice, zastaven kovač, pri delu opira na klavir, od bolečin kremlji obraz in noge drupo ob drugo divja kviško. „Naj se zidaj pobere projekta kurja očesa“, je zašepetal z zohmi in zasijal nad „Rabi Burgitom“, da sta ga obšla strah in groza.

Ne tako burno, ljubi strice, pravi paglavec navihano, „poskusi enkrat ta-le obliži za kurja očesa, ki sem ga pravkar zvalil, to bolj pomaga nego prekinjanje in skripanje z zobmi“. In je stric storil tako, ter bil v malo dneh rešen svojih mučiteljev. Odslej je imel v miznici vedno ekatijico Burgita v zalogi.

Pa še tudi dandanes je Burgit povsod znan za takoj učinkoviti bres bolečin in laiko vporabljen obliži za kurja očesa. Sami se lahko pričate o tem nemosodnem učinku, ako si v bližnji lekarni ali drogeriji kupite zavoj Burgita, obliži za kurja očesa in ta obliži položite na izmučene prste na nogah. Ne dajte si pa natveziti kak cenejši posmetek, nego zahtevaj e, da Vam izroče Burgit. Ako bi ga pri svojih doživljenjih ne dobili, naročite Burgit pri našem glavnem zastopstvu, firmi Ivan Svetec, Novomeslo.

Cena za dvojne zavojce: Burgit-obliži za kurja očesa Din. 8.—, Burgit-obliži za podplate Din. 12.—, Burgit-kopeli za noge Din. 10.—, 12 dvojnih zavojev kopeli za noge Din. 100.—.

Burgit d. z. o. z., Freilassing, Bayern.

Važno! Shranite! (Nadaljevanje sledi!)

Telefon št. 3 — Telefon št. 3

IVAN BOGATAJ

konces. elektrotehnično podjetje, Ljubljana, Kongresni trg 19 (Poleg nunske cerkve).

Instalacije: Radio-postaje, moderne telefonske centrale, zvonci in električna razsvetljava.

Trgovina in zaloga: Instalacijski material, motorji, telefonski aparati, moderni lestenci in svetilke.

Radio-aparati, posamezni deli in anodne baterije. 1622

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem kupila

„Hotel Strgulc“ na Bledu.

Vljudno vabim obiskovalce Bleda, kakor tudi domačine na obilen poset. Skrbela bom vsestransko za točno in solidno postrežbo.

Se priporoča

Josipina Šmid,

bivša večletna najemnica „Hotela Malnar“ na Bledu.

1625

Na drobno! Brez konkurence! Na debelo!

Oglejte si specialno detaljno in engros trgovino **vrvarskih lastnih izdelkov**

Prepričali se boste, da je blago napravljeno iz prave dolge konoplje, garantirano in sicer: Vrvi za vozove, transmisije, dvigala in za telovadno orodje vseh dimenzij. Po ebno močne oprti za transmisije (Müllergurten), oprti navadne vseh širokosti, vrvi in mreže za seno, ribje mreže, gugalne mreže (Flängematten), bombažev mrežice za otroške postelje v vseh barvah, tržne torbice, ognjegasne cevi, striki za perilo, tržne vrvice, strange, uzde, špaga, dreta, zidarske in tesarske vrvice, trakov in vrvice za žaluzije. Velika zaloga pravih tržaških bičevnikov, bičev, gož, jermenov, morske trave, žime vseh vrst, konjskih krtac konjskih odelj, nepremočljivih voznih plahit, juta platna, ribaric itd. po najnižji ceni.

Specijalno montiranje (šplajsanje)

vrvi za transmisije in dvigala se izvrši solidno in točno.

Prva kranjska vrvarna in trgovina s konopljino

IVAN N. ADAMIČ, Sv. Petra cesta št. 31.

Telefon št. 441.

1629

Podružnici: Maribor, Vetrinjska ul. 20, telef. 454. — Kamnik, Sotna 4.

Naročila in popravila se točno in vestno izvršujejo!

Detski manifest

Novi milijonar

Groteska.

Figurine

Ženska in njen duhovni svet

Zakonsko življenje na Kitajskem

Moški in ženske v naši družbi

»Vi ste gotovo milijonar?«
»Gotovo, a ne govoriva o tem...
Ali že greste? Počakajte, popeljem Vas

neleto ne ogleda vseh podrobnosti, od katerih je odvisna gmošta in moralna plat poznejšega zakona. O nevesti hoče vedeti prav vse. Pogojev, ki jih stavi za zakon, je vedno nebroj. Bodoča žena mora biti taka in taka, znati mora kuhati, šivati, prati, oblačiti se mora po njegovem okusu, imeti mora pohištvo, opremo itd. Naštevane teh pogojev bi lahko nadaljevali brez konca in kraja.

Ali v življenju je to drugače. Iz plavolaskaske nastane rdečelaska, iz dobre kuharice klavirska virtuosinja, ki ne loči kostrunovega mesa od teletine. Namesto preprostih oblek se pojavi navadno divja gonja za najnovejšo modo, idealna, skromna in ponižna nevesta se spremeni čisto v pravo ksanitipo. Vera, ta znana opora ljubezni, je čisto slabša, nego navaden slučaj. En pogled, mameč smehljaj, značilna kretanja, zapeljiva obleka, vse to lahko pripomore, da izgovori moški kratko odločilno besedo, ki jo je imel že dolgo na jeziku, pa se še ni mogel odločiti, ker si v srcu še ni bil na jasnem. Zakon je čisto posledica slučaja. Tolsto je v svoji »Kreuzerjevi sonati« mojskiro opisal duševno stanje moškega v tem kolebanju. V carstvu boginje zakonskega življenja je igrala še nedavno važno vlogo plesna dvorana. Valček ali boston je čisto neopazno spravil parček na pot nečestnosti in ljubezni. Zdal pa se redko pripeti, da bi 30 letni mož vzel shymmy plesalca za ženo. Nemoralni značaj modernih plesov, pretiravanje in pretirana svoboda v občejanju z ženskim spolom — to zanima in vleče mlade fante, vendar pa je ples in vse, kar je z njim v zvezi, še vedno najzanesljivejši sredstvo za doseg glavnega cilja, namreč živitve. Vsaj mamice, ki vodijo svoje nadebudne hčerke po plesnih dvoranah, so o tem trdno prepričane. Vsak moški je namreč toliko sebičen, da smatra svojo okolico navzlic nemoralnosti naše družbe za nekaj svetega.

Mnogo je takih starih »mladeničev«, ki se odločijo za ženitev šele tedaj, ko se jih loti strah, da jim mladost ne uide, da se jim vrata v zakonski raj tik pred nosom ne zapro. Druge zopet silijo v zakonski jarem naravnih instinktov, češ da je treba skrbeti za nadaljevanje človeškega rodu. So tudi taki, ki jim je zakon samo sredstvo za komodno življenje. Na stare dni hočejo pač imeti oskrbnico. Originalne tipe najdemo med stalnimi gosti po kavarnah in gostilnah. To življenje jim je nekaj perpetuum mobile. Spremembe si sploh ne žele. Med njimi so največji sovražniki ženskega spola. Mraz jih pretrese, če le zaslišijo šum ženskega krila ali če pomislijo na domače ognjišče. V gostilni ali kavarni imajo svoje udobnosti, lahko si privoščijo marsikaj, kar slučajnim gostom ni dostopno, imajo svoje omizje, svojo družbo, dobro hrano, obilo pijače in sicer vedno najboljšo kapijico, pa lahko pogrčajo rodbinsko življenje, ker so našli v gostilni svoj dom.

Ali tudi njim odbije zadnja ura. Ta leta se sicer imenujejo »najlepša«, v resnici pa so le začetek starosti, ki tudi moškim ne obeta nič dobrega. Najprej se pojavi žledolodna melanholija, potem pride na vrsto zdravnik, končno dijeta in pogrebanje vsega, kar more nuditi človeku samo rodbinsko življenje. Stari »mladeniči« stojijo na razpotju kakor Herkules. Kaj naj storijo? Oženiti se ali vzeti oskrbnico? Naravno da si izbere manjše zlo. Samo če bi vedno ugani, katero zlo je manjše! Gospodinja se najde. T je popularni poklon starejših dam ali starih devic. To je namreč obenem zadnja in čisto najboljša priložnost za žitev. Čim pride v hišo, zavzame taka dama takoj ki si jo ogleda od vseh strani. Ta poklik najugodnejšo pozicijo za napad na trdnjavo, tudi ne zahteva posebne umetnosti. Ženske te vrste imajo že prirojeni čut in zmisel za gospodinjstvo, ki jim iz spon devičanskega življenja. Res pomaga pri tem tudi lepota in mladost, če je le slučajno na razpolago, kar pa ni nujno potrebno. Spretnost v gospodinjstvu, dobra kuhinja, malo zmisla in sposobnosti pogledati v gospodarjevo dušo — tudi to zadostuje, da se trdnjava uda. Včasih pa nobena pozornost in ženska premetotarija. V takih slučajih pravijo, da je n. letela kosa na kamen. Splošno so vdovci bolj dovzetni za take matere.

Nekaka krpa na zakonskem življenju je domača prijateljica. Tudi ona lahko postane zakonska žena zlasti v sedanji stanovanjski bedi. Njene šanse so posebno dobre, če ima lepo stanovanje. Ali to se pripeti redko. Nemoralnost takega razmerja odvrača moškega od ženske. Le če ima neudovljena zveza vidne posledice, je stvar resna. Sedanje socialne razmere so razpršile divne oblake romantizma in ljubezni, ki vodi v srečen zakon. Poezija se je spremenila v kruto prozo. Možnost čiste ljubezni in srečnih zakonov je zdaj minimalna. Ker so se začeli zelo množiti slučajni nemoralni zvez med mladino, konkulinatov in drugih spačev

v svojem vozu domov. Vi hočete iti na sprehod? Dobro, pojdiva peš!

Vzel me je pod pazduho, mi pogledal v oči, se nasmejal in potem rekel:

»Gospod, povejte mi, je imenitno, če ima človek lastnega konja?«

»Gotovo.«

»Potem je treba kupiti konja. Ne razumem sicer ničesar o konjih. Kupite konja z vozom in prodajte mi oboje z dobičkom... Zasluzite tudi Vi nekaj in jaz bom pomirjen.«

»Jaz se ne ukvarjam s takimi posli.«

»Skoda... Čemu se ozirate nazaj?«

»Zala dama je šla mimo.«

»V istini? Ali je bila res zala?«

»Zelo zala. Vitka blondinka z dragestno bobby-glavo.«

»Čujte, in če bi ji predlagal, da naj bo moja prijateljica?«

»A zakaj ravno ta dama?«

»Vidite, jaz o ženski ne razumem

nih oblik seksualnega življenja, sta narod in država v nevarnosti, da se omajejo njuni temelji.

Zablode zakoncev

Nočemo govoriti o raznih, večinoma znanih zakonskih zablodah, pri katerih gre za manjše prestopke. Ljubezenske tragedije med sorodniki so vsakdanja prikazen.

Zakonska zabloda povsem druge vrste se je dogodila pred meseci v Nemčiji. Tam sta živela dva uradnika v najtesnejših prijateljskih odnosih. Med vojno sta skupaj služila v vojski in se po končani vojni tudi oženila. Oba sta priženila prav brhke ženske v zakon. Prijateljstvo se je nadaljevalo tudi med zakonci. Obiskovala sta se med sabo, zlasti se radi tega, kar sta dosegla, da sta oba prijatelja živela v enem in istem mestu v Srednji Nemčiji. Njiju razmerje se je preneslo na ženi, ki sta si postali največji prijatelji. Med prijateljicami ni bilo več nobene skrivnosti. In tako se je neki dan dogodilo, da sta si medsebojno predlagala, da zamenjata svoji ženi. Kakor sta mislila, sta tudi storila. Prijatelja sta si izmenjala ženi, ki sta prevzeli nato njiju gospodinjstvo. Vse bi se bilo

končalo idilično ter brez nadaljnjih posledic, da niso prevzeti jeziki zapazili tega nenaravnega razmerja ter oba zakonca ogradili oblastem. Te seve niso mirovale, dokler niso obtožile zablodne zakonce radi javnega pohujšanja.

Približno enak slučaj se je zgodil na Dunaju. Živela sta tamkaj dva prijatelja. Prvi sames, drugi z ženo in 8 otroki. Zadnji trije otroki niso bili njegovi, marveč otroki njegovega samskega prijatelja. Razumela sta se tako dobro, da je oženjeni prijatelj dovolil občeati svojem prijatelju s svojo ženo, kar mu je dalo tri otroke. Stvar bi bila ostala prikrita in brez nadaljnjih posledic, da se ni dogodilo sledeče: Oženjeni prijatelj se je zaljubil v prijateljice svojega samskega prijatelja in začel ž njo razmerje, kar je rodilo malega otročka. Samski prijatelj je nato prepovedal prijatelju, da odslej nazaj njegovi prijateljici. V revanšo pa je tudi oženjeni prijatelj prepovedal samskemu nadaljne stike z njegovo ženo. Pred sodiščem je prišlo nato do zanimive razprave. Omožena žena se je predstavila v bubiřizuri, kar je izzvalo med občinstvom precejšnjo veselost. Prižala je vse, naker je sodnik obsodil oba »čedna« prijatelja.

To in ono

Življenje na Spitzbergih

Pogovor z ing. Warnindom.

Amundsen je bil na Spitzbergih, njegove ladje in letala so se mudila v najsevernejšem pristanišču sveta, predno so odplula na severni tečaj. Zanimivo je, kakšni ljudje žive tam gori, od koder je samo 150 milj do severnega tečaja.

»Kakor povsod drugod na zemlji,« odgovarja na to vprašanje ing. Warnind. Mož je Danec, miren in tih, kakor vsi oni, ki so živeli dolgo v pustinih daleč proč od velikih mest. V Greenarbouru na Spitzbergih je živel Warnind celih 14 let. Zato pozna te kraje kot svojih pet prstov. Na vprašanje, kakšno je tam življenje, je odgovoril: »Mislim, da ni posebne razlike med življenjem daleč na severu in drugod. Morebiti se niti ne zavedamo, da smo povsem druge vrste ljudje. Ko se spominjam sedaj onih 500 mož, ki so zaposleni v mojem podjetju, se mi malone toži po življenju te velike fodbine. Tam je edina ženska. Namreč moja žena. Delavci žive v nekakih vojašnicah, hranijo se v lepih prostornih jedilnicah, spe pa v velikih, primeroma dobro opremljenih sobah. Lahko si tudi kupijo, kar jim je potrebno. Družba, pri kateri so zaposleni, je holandska in ima svoj sedež v Rotterdamu. Družba je ustanovljena na Spitzbergih večjo prodajalno, kjer lahko dobite obleko in čevlje, kakršne si želite. Seveda bi bilo napačno misliti, da je življenje tam gori na severu posebno prijetno. Sredi primitivne narave so tudi človeške zahteve minimalne. Človeku zadostuje, da je sit in obelčen. Mnogi naši delavci so prazimovali tam že peto in šesto leto. Z akordnim delom zaslužijo 25 do 30 K. Od tega se jim odtegnejo za prekrbo 4 krone. Mnogi so z življenjem zelo zadovoljni in nekateri si zgradili že svoje hišice. So pa tudi med njimi taki, ki ves zaslužek takoj poženejo po grlu.«

Na vprašanje, da-li imajo tudi sosedje, je Warnind odgovoril: »Da! Tam je še Norveška in švedska premogokopna družba. Do Norvežanov imamo kakih 40 km in se vozimo tja na saneh, ki jih vlečejo psi. Mnogi norveški delavci so oženjeni in imajo pri sebi rodbine. Imajo tudi svojo cerkev in duhovnika, za kar jih mi zavidamo. Če jih posetimo pozimi, moramo vzeti s seboj šotore, da se lahko spetoma odpočijemo. Teh 40 km je namreč zelo naporna pot. Poleti potujemo tja na motornih čolnih ob obali. To so najlepši časi. Na otokih živi več tisoč ljudi. Podjetja se naglo širijo. Ko sem prišel na Spitzberge leta 1911, je bilo to še neznatna kolonija in prvotno smo morali taboriti na prostem. Sedaj imamo poleti skoraj vsak teden redno zvezo z Norveško in Holandsko. Naše ladje so ukrcane navadno teden dni v Greenarbouru, od koder nam pošiljajo vse, kar potrebujemo za življenje, od nas pa odvažajo premog. Premogokopi se izborno rentirajo, ker leži premog tik ob površju, včasih pa celo kar na zemlji. Premog po kakovosti ni slabši od angleškega, vendar pa je precej drag, ker ga je treba daleč prevažati.

Premoga se prideluje zadnje čase mnogo. Naš kapital je znašal 8 milijonov zlatnikov. Sedaj smo ga zvišali na 13 milijonov. Letno lahko izvažamo 300.000 ton premoga. Največ težav nam dela prevoz, ki je mnogo vsako leto samo 5 mesecev. Sedem

ničesar, in če Vi trdite, da je vitka da je lepa... Uredim ji lepo stanovanje.«

»Toda, dovolite, če je dama poštena ženska?«

»Tadaj se oprostim... Vprašam jo takoj... Dovolite da se trenotek odстранim.«

Stekel je za damo, jo ogovoril. Na njenem obrazu se je moglo brati ogorčenje, začudenje, zadrego dvom, pomisleke in slednjič veselo smehljanje.

Milijonar je končno našel najpotrebnejše v življenju.

Jaz pa sem si mislil:

Zdal se kmalu naučijo kako se kupujejo briljanti, kako se izbira oprava, imel boš kmalu razumevanje za slike ter boš znal tudi izbrati pravo avtomobilsko marko.

In kadar boš vse to enkrat razumel, ne boš več imel ne briljantov, ne konj, ne slik, kajti ženska te že napelje na prava pota...

mesecev nas blokira led in ladje ne morejo od nas.

Na vprašanje, kako je mogoče, vzdrževati v podjetju red in da-li je tam policija in sodišče, je Warnind odgovoril, da je še ni, da pa kmalu pride. Prestopki se kaznujejo navadno z denarno globo, sicer se pa itak redko pripeti, da bi bilo treba koga kaznovati. Življenje je popolnoma mirno. Delavstvo ima svoja telovadna in pevška društva, klub, veliko dvorano za gledališke predstave, kinematograf in gramofone, ob nedeljav in praznikih pa igra delavski orkester. V rudnikih delo ni nevarno, ker ni nikjer plinov, pa tudi voda in temperatura je zelo mirna. To je edini kraj na Spitzbergih, kjer so bogate zaloge premoga. V Kingsbayu je zelo mnogo krasnega marmora. Eksploatacijska skuša družba »Northern Exploration Company«, ki služi lepe denarce v Kingsbayu so lepe hiše, ki tvorijo celo mestce, dalje več trgovin, kjer lahko dobite vse življenjske potrebščine. Zanimivo je, da leži mramor ponekod tik ob premogu. Na Spitzbergih je tudi brezžična postaja, zvezana z norveškim otokom Enge, ki ima zvezo z vsem svetom. Kadar nastopi na otočju mračna doba, ima postaja zvezo z Bergenom. Za ljudi, ki si hočejo pomiriti svoje živce, so Spitzbergi najlepši kraj. Polnočno sonce sije tam od 23. aprila do 26. avgusta. Tudi za lovce se najde tam obilo posla. Podnebje je kakor na Norveškem, oziroma je vedno čisto in dežja ni včasih celo leto.

Karkoli gospodje potrebujejo

na oblačilih in modnih potrebščinah se nudi v lepi izbiri po znano solidnih cenah pri tvrdki

Drago Schwab - Ljubljana

izborna perilo, srajce iz »Macco« svile, kravate, samovoznice, nogavice itd. se kupi kar najugodnejše.

Amundsenov polet

Norveški listi so polni ugibanj o usodi Amundsenove ekspedicije. Tako piše »Aftenposten« v eni zadnjih števil:

»Mens vi venter!« tako se glasi parola dne. »Torej čakamo! Pozdravimo se pri srečanju, stisnemo si roke, vprašujemo prijatelje in znance, kaj je z Amundsenom, sicer pa ne govorimo mnogo. Saj nismo deca. Može razumemo dobro, kaj pomeni Amundsenova ekspedicija in zato govorimo o tem dogodu malo. Pilot Amundsenovega letala Riser Larsen se je spomnil ob slovesu od prijateljev in civiliziranega sveta junaških besed svoje žene, ki ga je spremljala z obema hčerkama, ko je odhajal iz norveške prestolice. Ta večer je vsem dobro v spominu. Sedaj prihaja ta poguma ženska dvakrat na dan, da izve najnovejših vesti o moževi usodi. Samo da te najnovejše vesti niso nič novega in težko je nam, ker ji ne moremo dati nobene tolažbe. Vsi do zadnjega vemo, da zasluži ta vzorna žena prednost pred kraljem in celim narodom. In ona mora prva izvedeti novice, če bodo razveseljive.

»Mens vi venter? Nei, Norge venter.« Torej čakamo, ne, Norveška čaka. In z njo vse kulturni svet. Ne moremo si niti za trenotek misliti, da bi se bil Amundsen s svojimi petimi tovariši ponesrečil. Saj ne more izginiti brez sledu, kajti je ponos vsega norveškega naroda. Spominjamo se besed, ki jih je izgovoril neki poslanec v parlamentu, ko je šlo za finančno podporo Amundsenove ekspedicije. »Ne bom mogel zatistiti očesa,« je dejal — »dokler ne izvem, da je odletel in dokler ne čujem, da je priletel.« Javnosti je dobro znano, kako se je Amundsen pripravil in kako je pretehtal in premislil vse, kar ga čaka. Zato se ne bojimo. Potrebno se nam zdi to posebno naglašati. Že začetkom marca je opozoril na to, kako važno je, da bi se mogla letala spustiti na snegu in ledu. Po številnih preizkušnjah je preskrbel letala s čolni za slučaj, če bi se bilo treba spustiti na vodo, poleg tega pa je pritril pod čolne še kovinske smuči.

O svoji ekspediciji je izjavil Amundsen nekoč: »Imamo že dobre izkušnje, ki smo jih dobili na prejšnjih ekspedicijah v polarne kraje. Lovci so nam povedali, pa tudi sami vemo, da je ob vzvodni grenlandski obali mnogo gladkih ledenih plasti, ki jih nosi morskii tok proti jugu. Zato se bomo lahko spustili. Znano nam je tudi, da so te ledene gore pokrite s snegom. Če se ho treba spustiti, si poiščemo najprikladnejše mesto. Če se nam aparati pokvarijo, si bomo pomagali s čolni ali sanmi. V tem slu-

čaju je seveda nadaljnji polet izključen. Če sem se odločil za ekspedicijo z dvema letalom, sem storil to z namenom obvarovati udeležence. Če bi se poškodovalo eno letalo, prevzame drugo letalo vso posadko. Če bi se bilo treba spustiti na neprikladenem terenu ali pa če bi se en aparat zelo poškodoval, najde drugo letalo kraj, kjer se bo mogoče varno spustiti. Če bi pa bila letala v opasnem trenutku daleč narazen, opozori eno letalo na svojo nesrečo drugo nepokvarjeno na ta način da vrže bombo, iz katere nastane pri eksploziji oblak dima. Imamo tudi manjše take bombe, ki se vržejo na zemljo, da naznačijo drugemu letalu smer, kamor naj se spusti. Tako bi imela ekspedicija s seboj svojo lastno pomožno ekspedicijo. Mislim sem tudi na to, da se utegneta oba aeroplana popolnoma pokvariti. V tem slučaju bi se vrnila s severnega tečaja peš. Zato smo vzeli s seboj popolno polarno opremo: obleke, čevlje, smuči, jermena, čolne, šotore, orožje, strelivo itd. Hrane imamo 30 kg na moža. Vzeli smo zlasti čokolade, kondenziranega mleka in posušenega kruha, vse lepo zavito in zloženo, kakor sem imel pri ekspediciji na južni tečaj. V slučaju nesreče bi se zatekli k riču Kolumbija. Oddaljenost od ondotnega skladišča je 700 km. Ker imamo hrane za šest tednov, sem prepričan, da bi prišli s povprečnim dnevnim pohodom po 20 km na verno. Severno od 85° ne moremo računati z lovom, da bi izpopolnili svoje zaloge. Daje na jug pa bi si še lahko pomagali tudi z divjačinom.

Mnogi se vprašujejo, kaj bi bilo z aeroplani, če bi se zadržali na severnem tečaju daj časa, dali bi mraz ne oviral poleta in dali bi olje ne zmrznilo. Tudi za ta slučaj smo preskrbeli. Vzeli smo s seboj francoske aparate thermix, v katerih gori bencin brez plamena. V teh aparatih ostane toplota več dni.

Te aparate je preizkusil Amundsen že na Spitzbergih in je bil z njimi zelo zadovoljen. Sam je pisal o njih: »Preizkusil smo jih v najhujšem mrazu. Celu v gondoli je znašala temperatura 11,8°. Ko smo prižgali te aparate, se je zvišala temperatura v dveh urah na 25° nad ničlo. Zato se nam ni treba bati, da bi nam voda ali olje zamrznilo.«

Danski polarni raziskovalec Peter Freuchen je napisal daljšo razpravo o Amundsenovi ekspediciji, v kateri pravi, da se je Amundsen posrečilo priletni na severni tečaj brez nezgode. Očita mu le eno nepredvidnost, da namreč ni vzel s seboj radioaparata, da bi mogel redno pošiljati poročila. Freuchen je mnenja, da se solnčni kompas ne bo obnesel. Žal ni mogoče vzeti na aeroplan zanesljivega girokompasnega kompas, ker je zelo težak. Solnčni kompas funkcioniira samo ob solnčnem svitu. Zato ni izključeno, da čaka Amundsen jasno vreme, ker je sicer v nevarnosti, da se izgubi. Arjenitirati se iz aeroplana po enoličnih ledenih plasteh je absolutno nemogoče. V najslabšem slučaju bi mogel Amundsen odleteti predaleč na zapad, in priletni nad odprto morje, kamor prihaja mnogo ribiških ladij. Če bi ga doletela taka nesreča blizu Spitzbergov, bi stvar ne bila posebno tragična, ker bi mu lahko nudili ondotni lovci in ribiči začasno pribežališče.

VI BODETE VEROVALI!

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

»ključ«

traja kakor štiri pari drugih, ako kupite eden par. Dobivajo se v vseh prodajalnah.

Kako je Bojović postal hajduk

Sotrudnik beogradskega »Vremena« je imel priliko, da se je ob obsojdi razgovarjal z glasovitim razbojnikom Bojovićem, ki je, kakor smo pred dnevi poročali, obsojen na 797 let ječe in na smrt. V razgovoru z dopisnikom je Bojović najprej pripovedoval, da je bil za časa vojne skupno s par drugimi dečki izdan Avstrijcem, ker je skril 12 pušk. Da ne bi bil obeljen, je pobegnil v šumo in je ves čas vojne prebival v gozdovih. Po vojni se je vrnil domov in je takrat v Slavkovcih izvršil prvi zločin, da sam ne vé kako in zakaj. »Pil sem mnogo rakije« (žganja). Prijeli so ga in obsodili na 17 let ječe, ne samo za ta zločin, nego še za enega, katerega sploh ni izvršil. Pobegnil je iz zapore ter odšel med hajduke. Vrstil se je zločin za zločinom. Kasneje se mu je razbojništvo pristudilo in sklenil je, da se vda oblastim, kajti na njegovo glavo je bilo razpisanih 75.000 dinarjev. Odločil se je, da gre k svoji mačehi, ki je bila dobra z njim, da ona zasluži nagrado. »Toda zgodilo se je drugače« — pravi Bojović. Ustavil sem okoli 20 seljav, toda nihče se ni ganil z mesta. Neke noči sem vdrl v hišo rodbine Borovnjak. Bilo je četvero bratov, bivši jetniki, ki so vsi imeli orožje. Oropal sem jih in nihče se ni upal nastopiti proti meni. Bil sem tako smel, da sem menil, meni sploh ne more nihče do živega. Tako sem naapel brate Sandice. Da bi vedel, da so tako močni kakor hrastje, tega ne bi riskiral. Svojo drznost bom plačal z glavo. Na vprašanje novinarja, kaj je napravil z vsem ogromnim denarjem in če je imel v gozdu kake koristi, je odgovoril: »Denar mi ni koristil. Toda sem ga čuval in nikdar se nisem zvečer vrnil domov, da nisem plačal zvečer par sto dinarjev za malo sira revnim pastirjem. Zato sem jemal bogatim in dajal revežem. Nisem povedal, kdo sem in kaj sem. Samo pri odhodu sem vedno položil na mizo to sto dinarjev in oni so me blagoslovljali. Ko sem srečal neko revno devočico, sem ji dal vročico dukatov, da si napravi ogričlo. Dolžan nisem ostal nikomur nič...« tako je zaključil hajduk.

Gospodinja!

Pokusite izvrstne testenine, ki jih dobite v pol kg zavojih pod znamko:

O. S. Marden.

Zaupaj v sebe!

Prevedel dr. F. S.

So ljudje, ki se jim vse posreči, ker pristopajo k svojim nalogam s polno in trdno vero v uspeh. Nasprotno pa se drugi takorekoč ničesar ne posreči, ker že od prvega začetka vidijo povsod toliko grozečih zaprek, da izgubijo pogum. Za to postane njihov duh negativen, neploden in jim brani, da bi se pogumno spustili v valove. Ako bi se bile Napoleonu zdelo Alpe tako grozne, kakor drugim, ki so ga pred njimi svarili, bi jih ne bil prekoratil na tako sijajen način sredi zime.

Velike čine izvršimo le pod pritiskom vse pomagajočega prepričanja, da smo v stanju izvesti, kar smo se namenili. Je neodoljiva moč v takim silnem stremljenju, ki se izraža z neomahljivo odločnostjo. Bilo bi prav tako mogoče premakniti gibraltarske skale, kakor odvrniti od storjenega sklepa take junake volje, kakor je bil n. pr. Napoleon.

Vera je naša zaščita takrat, ko ne vidimo pred seboj nikler svetlobe. Nudi nam tisto službo, kakor mornarju v burji kompas. Ako tudi ne vidimo pred seboj ničesar radi vetra in razburjenega valovanja, vemo, da smo na pravi poti, zakaj kompas se nikoli ne odmakne od pravilne smeri.

Popolnoma izključeno je, da bi kdo dandanes prodiral jelekne stene vojnih ladij z ogromnimi projektili le z rahlim tlakom: ako se jim pa da s pomočjo primerne množine smodnika prava hitrost, prebijejo jelek, kakor da bi bilo iz masla. Enako omahljiv, z negotovostjo nastopajoč človek ne premaga ovir, ki se mu nakopijo na poti, dočim se pred pogumnim in močnim človekom vse take ovire razblinjujejo brez vsake zapreke v prazen nič. Da je kaka težava velika ali mala, to je odvisno od tega, si-li ti velik ali majhen.

Ne boj se prevzeti na svoje rame važne odgovornosti ako se ti slučajno pojavi na poti, po kateri te vede naprej in kvišku tvoja dolžnost. Velika napaka je misliti, da je bolje, da to odgovornost danes odkloniš, ker boš jutri na njo bolj pripravljen. Moraš jo prevzeti, čim se pojavi pred Tabo. Potrebna izurjenost pride sama po sebi.

Ne boj se zahtevati od samega sebe velikih stvari. Zakaj si, o katerih nikoli nisi sanjal nisi, ti pridejo na pomoč. »Zaupaj v samoga sebe!« V vsakem pogumnem srcu odmeva ta jelekni glas.

Že s tem, da zahtevaš od velikih stvari, vzbujajo v sebi silo, ki bi bile ostale brez tehi želja na vekomaj skrite.

Misli o sebi neprestano, da si dete sreče. Že ta misel sama po sebi bo imela za vse tvoje življenje velik pomen. Pomisli samo na to, kakšne važnosti pomen je, ako sodijo tako o tebi tudi drugi in ako se prepričani, da se vse, karkoli začneš, dobro izteče.

Ta vera vseh ljudi njegove okolice, da ima in da mora imeti uspeh v vsem, česar koli se loti, je odločevala, da se je Theodor Roosevelt tako visoko povzpeli.

Mnogo ljudi odkrije v sebi svoje prave jaze šele po težkih izkušnjah; te izkušnje — tako se zdi — se dotaknejo skritih strun v njihovi notranjosti in sprožijo silo, ki delajo čudeže. Ako se mož, ki je v resnici vreden tega imena, spodtakne in pade, toda hitro zapazi, da začenja njegovi znanzi zmagovati nad njim s svojimi glavami in sušljati, da je z njim pri kraju, ga to podžge, da trdno sklene, da hoče baš zato zmagati in vsako rdečo krvno telesce v njegovih žilah dela z njim. In zmagati mora tisti, ki si reče v takem trenutku: »Ako pridem zopet k Waterloo, nočem biti več Napoleon, ampak »Wellington.«

V Tutankamnovi grobnici

Nekaj časa so glasovi o Tutankamnu popolnoma utihnili, sedaj pa prinašajo angleški listi iznova poročila o akciji Howarda Carterja. Kakor javljajo iz Kaire, se Tutankamnova grobnica nanovo odpre v oktobru. Howard Carter sam poroča o raznih dragocenostih predmetih, najdenih povodom zadnjih izkopavanj. V zadnjem času je bilo izkopanih 19 zabojev, polnih raznih dragocenih predmetov in rekvizij. Carter omenja, da sta najdragocenejši izkopini dve svetiljki za olje, izdelani iz alabastra. Imata obliko vaz. Na svetiljkah niso nikakr okrasni, toda čim se zapalijo, je v alabastru videti sliko Tutankamna in njegove žene. Slika je napravljena na sličen način, kakor so napravljali vodni odtiski (Wasserdruck) na bankovcih. Med izkopinami je dalje zelo lep kip, izdelan nenavadno okusno.

Carter je tudi razložil načrte svojega nadaljnjega dela pri izkopavanju v Luksuru. Oktobra meseca potuje ponovno v Egipt, kjer bo odprl grobnico arana. Carter pravi, da Tutankamna ne bo motil v večnem snu in da se munitje ne bo dotaknil. Med ostalim navaja angleški učenjak, da bi znano črpala velike koristi iz te grobnice in da je potrebno, da zdravniški prouči način balzamiranja faraonov. Mumije bosta z medicinskega stališča pregledali egiptanski profesor Salen Bel Hamdi in popularni anatomist dr. Deri. Mumiji bosta nato vrnjeni v rakve